Leto VII, štev. 243 Ljubljana, četrtek 21. oktobra 1926 Poštnina pavšalirana. Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon štev. 72, ponoči tudi štev. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr 105.241

Ljubljana, 20. oktobra.

Včeraj se je otvorila v Londonu deveta konferenca, združujoča predstavnike celokupnega britanskega imperija. Po svetovni vojni pa je to tretja taka konferenca. Prva se je sestala 20. junija 1921., druga pa 1 oktobra 1923.

Sedanjega zasedanja se poleg zastopnikov londonske vlade, v prvi vrsti ministrskega predsednika Baldwina, zunanjega ministra Chamberlaina in kolonijskega ministra Ameryja udeležujejo vsi predsedniki vlad dominijonov: Mackenzie King za Kanado, Stanley Bruce za Avstralijo, general J. B. M. Herzog za južnoafriško Unijo, J. G. Coates za Novo Zelandijo, W. S. Monroe za Novo Fundlandijo, W. T. Cosgrave za svobodno irsko državo in burdvanski maharadža za Indijo. Že samo dejstvo, da so posamezni dominijoni poslali v London svoje ministrske predsednike, kaže, kako velik pomen pripisujejo sedanji imperijalni konferenci. Pri tej oceni je treba n. pr. upoštevati, da bo udeležba pri šesttedenskih londonskih posvetovanjih odstranila avstralskega in novozelandskega predsednika kar za celih pet mesecev z doma.

Glavna vprašanja, s katerimi se bo bavila londonska vsedržavna konferenca, so naslednja: določitev pravic posameznih dominijonov v britanski zajednici, njihovi odnošaji napram Londonu in napram inozemstvom, vprašanje državne obrambe in vprašanje narodnega gospodarstva in priseljevanja.

Britansko carstvo z vsemi dominijoni, kolonijami in mandatnimi ozemlji zavzema 13,350.000 kvadratnih milj in 450 milijonov prebivalcev, to je eno četrtino celokupne kopne zemeljske površine in eno petino vsega prebivalstva našega planeta. Rusija zaostaja za Britanijo po obsegu za 30 odst., po naseljenosti pa kar za 70 odst. Tudi francoski imperij šteje samo 4 milijone kvadratnih milj in 100 milijonov ljudi.

Britanski imperij je zmagovito prestal mnogo težkih preizkušenj, med njimi štiriletno svetovno vojno, čeprav še sedaj ne obstoji pisana ustava za celokupno britsko svetovno carstvo. Le odnošaji s posameznimi dominijoni so uravnani in še ti samo približno, ker se neprenehoma izpreminjajo. Irska svobodna država ima celo svojega posebnega zastopnika v Washingtonu, profesorja Smiddyja. Podoben načrt goje Kanadijci, ki tudi hočejo imeti lastno zastopstvo v veliki sosedni južni republiki. Južnoafriška Unija, ki ji načeluje bivši sovražnik Anglije v burski vojni general Hertzog, kaže vse vidnejše znake secijonistične težnje. General Hertzog je na vladi postal sicer nekoliko zmernejši, vendar ga je smatrati kot glavnega borca za vse večio neodvisnost in končno osamosvojitev britanskih dominijonov.

In Kanada? Voditelj liberalcev Mackenzie King je zmagal pri zadnjih volitvah ravno z geslom čim večje osamosvojitve od metropole. V svojih intervjuvih sicer taji, da bi bilo gibanje, ki zahteva združenje s severoameriškimi Zedinjenimi državami, aktualno. Navzlic temu pa ni nobena tajnost, da so mu pripomogli k zmagi francoski Kanadijci in da so Zedinjene države doslej naložile že več kapitala v Kanadi nego Anglija. Mackenzie King je zmagal pri zadnjih volitvah ne samo nad kraljevernimi konservativci, marveč tudi nad kraljevim guvernerjem, ki je favoriziral konservativno stranko. Liberalci zahtevajo, da se guvernerjeva oblast omeji, zoži in točno določi.

Z druge strani je smatrati Avstralijo in Novo Zelandijo kot kralju in Londonu neomejeno zvesti deželi. K tem občutkom ju ne sili toliko nacijonalna in kulturna sentimentalnost kakor skrb za lastno varnost, za lastno bodočnost. Pred japonsko nevarnostjo iščeta pač zaščito v senci britanskih oklopnic . . .

Stališče Irske je posebno. Irska »svobodna država« vodi danes oportunistično politiko. Njeno srce pa ni v Londonu. Kjerkoli more pokaže dublinska vlada separatistične težnje. Pri sejah Društva narodov govori njen predstavnik najraje francosko in letos je postavila Irska celo lastno kandidaturo za Svet Društva narodov. Dominijoni je sicer niso podprli, pač pa ne taje svojega prepričanja, da bi morali poleg Velike Britanije imeti tudi oni svoje zastopstvo v Svetu Društva narodov.

Baldwin in Chamberlain se bosta morala boriti torej z ogromnimi težavami na imperijski konferenci. V veliki zmoti pa bi bil tisti, ki bi pričakoval kakih katastrofalnih spopadov. Angleška politika se namreč odlikuje v nenavadno razumni popustljivosti tam, kjer s silo ne gre. Že sedaj je gotovo, da bo londonska vlada v mnogih važnih zahtevah ugodila dominijonom. Tako je pripravljena priznati dosedanjim odposlancem dominijonov v Londonu, ki so se v glavnem pečali s trgovskimi zadevami, značaj diplomatskih zastopnikov in seveda tudi sama imenovati svoje zastopnike pri vladah dominijonov. Ravnotako bo podpirala gotove zahteve istih pri Društvu narodov. V vprašanju locarnskega pakta bo skušala čim bolj ugoditi dominijonom, ki se ne žele zaplesti v evropske zadeve. London pa hoče rešiti bistvene koristi, ki jih ima od britanskega imperija, a te so gospodarske narave. Zato se bo uprl zahtevam po večji carinski neodvisnosti in bo sedanje stanje v tem oziru revidiral v neznatni meri kvečjemu v prid Kanade.

Pomen včerajšnje predsedniške volitve v skupščini

Vladna večina ni dala predsedniku niti absolutne večine zbornice. — Uzunović in Trifković. — Disciplina opozicije. — Borba med radikali za kandidature v finančni odbor.

Beograd, 20. oktobra. p. Danes je volila skupščina novo predsedništvo. Vladina večina je izbrala vse dosedanje predsedniške funkcijonarje z Markom Trifkovićem na čelu. Opozicija je oddala prazne listke in se je mnogo opažala njena disciplina: oddanih je bilo 109 opozicijonalnih glasov, dočim je dobil Marko Trifković samo 153 glasov, kar je najboljša slika odnošajev v vladni koaliciji. Predvsem je število glasov, s katerimi je bil izvoljen Trifković za predsednika manjše nego polovica vseh poslancev Narodne skupščine, dasi bi bilo treba pri volitvi presednika dati njemu čimvečjo avtoriteto s čimvečjim številom glasov. Nikoli ni bil predsednik Narodne skupščine izvoljen s tako malim številom glasov, kakor danes. Opazilo se je, da mnogi ministri z g. Uzunovićem na čelu sploh niso glasovali, kar dokazuje, da so odnošaji med predsednikom Trifkovićem in radikalskimi centrumaši vrlo napeti. Pašićevci so zato zelo nervozni in pretijo z represalijami. Rezultat glasovanja je pokazal, da je bilo odsotnih nad 40 poslancev vladne večine.

Finančni minister je danes odšel v Topolo, odkoder se vrne s kraljevim ukazom o otvoritvi rednega zasedanja, kar se bo izvršilo verjetno jutri zvečer ali pojutrišnjem zjutraj. Na dnevni red pride po poslovniku predvsem volitev finančnega odbora, na kar polagajo politični krogi veliko važnost. Predvsem želi vlada, da plasira v ta odbor samo svoje sigurne ljudi. Naravno je, da je proti temu velika opozicija v radikalnem klubu, ki še ni določil svojih kandidatov. Pričakuje se, da bo v tem vprašanju prišlo v radikalni stranki do hudih sporov. Ostali klubi so po večini že določili svoje kandidate: SDS posl. Popovića, Demetrovića in Pivka, Spahovci dr. Spaha in Saliha Bajića, radičevci Basarička, Hadžiomana, Vojkovića, Grandja in Čaldarevića, klerikalci Pušenjaka in Vesenjaka.

Koketiranje med klerikalci in RR

Radić spravlja SLS kot zaveznika v vlado, Uzunović pravi, da so povabljeni Korošec demantira in Miša Trifunović nič ne ve. Radiću in klerikalcem bi se najbolje dopadlo pod protektoratom Nikole Pašića. — Mučni odnošaji med radikali. — Radić nenadoma zopet v Beogradu.

Beograd, 20. oktobra. p. Davi se je nenadoma zopet pojavil v Beogradu g. Stjepan Radić, kar je v zvezi s vrnitvijo g. Pašića v prestolico izzvalo mnogo komentarjev, posebno ker je znano, da sta oba šefa vladne koalicije nasprotnika današnje vlade. Poklon in pozdrav Radića g. Pašiću v Zagrebu se smatra kot poskus približanja in kombinaciji Pašić-Radić.

Vprašanje vstopa klerikalcev v vlado je danes dobilo nekoliko komično obliko, ker se sedaj klerikalci delajo neorijentirane. Interesantno je, da se raznaša vest, da čakajo na novo krizo, ki naj prinese vlado Pašić-Radić-Korošec. Dr. Korošec in njegovi so danes precej rezervirani ter demantirajo, da bi bili formalno pozvani k vstopu v vlado. Novinarji so zato vprašali Uzunovića, kaj je na vesteh, da se vabi klerikalce v RR. Uzunović je odgovoril: »Saj smo izjavili našo pripravljenost, da jih sprejmemo v vlado.« Neki novinar in rekel: »Toda, oni pravijo, da niso dobili vabila.« Uzunović: »E, potem ne vem, kaj oni smatrajo za vabilo. Ako dve koalirani skupini po svojih autoriziranih predstavnikih izjavita pripravljenost, da sprejmeta v koalicijo tudi tretjo skupino, je to vabilo. Sedaj je na njih, da se izjavijo.« Dočim Uzunović govori tako, izjavlja dr. Korošec, da bi SLS sprejela vabilo samo od onega, ki ima za to mandat. Dr. Korošec uveravlja vse zastopnike ožje opozicije, s katerimi je v kontaktu, da ni nobenega izgleda za vstop SLS v vlado Uzunovića. Ako so točne besede, ki jih je izrekel Uzunović opoldne, potem dr. Korošec slepi svoje tovariše iz opozicije ter napram njim samo manevrira. Klerikalci povdarjajo tudi, da je situacija precej motna in da nimajo nikake garancije. Iz pisanja »Slovenca« pa se vidi, kako radi bi klerikalci šli v vlado. Stjepan Radić je na današnji seji pojasnjeval, da je dobro, da klerikalci vstopijo v vlado, ker bi se s tem ojačila radićevska fronta proti radikalom. Zato tudi on podpira njihov vstop. Radikali pa so preveč zaposleni z borbami v lastni stranki in se zato za klerikalce ne zanimajo dosti. Zadnje dni se je Miša Trifunović mnogo omenjal kot eden od glavnih pogajalcev s klerikalci. Danes je Miša Trifunović izjavil vašemu dopisniku, da so vse te vesti netočne in je prosil dopisnika, da jih demantira. G. Trifunović pravi, da dr. Korošca že nekoliko mesecev ni videl in da sploh ne ve, da se vrše pogajanja s klerikalci. Ta Trifunovićeva trditev je razumljiva že z ozirom na dejstvo, da klerikalci računajo baš na Trifunovićev resort (ministrstvo prosvete).

Danes opoldne je bil Uzunović dalj časa pri ministru dvora Jankoviću. Opazilo se je, da Uzunović ves popoldan ni prišel v svoj kabinet. Iz vladnih krogov se trdi, da je Uzunović obolel in da je moral ostati v postelji. Pašićevci smatrajo Uzunovićevo bolezen za politično ter so silno užaljeni, da do tega trenotka še ni posetil Pašića. Člani vlade pravijo, da niso prišli, ker je bila vlada obveščena, da se bo demonstriralo proti njej. Snočnje demonstracije proti vladi so jim najboljši dokaz, da so prav storili.

Danes je Pašić tekom dneva sprejel veliko število svojih prijateljev, vendar pa ni stopil iz svojega stanovanja. Pričakuje se, da bo Pašić nekoliko dni ostal doma, da se popolnoma odpočije od potovanja.

Govoreč o pašićevcih trdi v današnjem »Vremenu« ugleden radikal, da je to močna skupina, ki smatra, da mora Pašić čim prej prevzeti situacijo v svoje roke. Toda celo v tej homogeni skupini obstojate dve frakciji, ki se taktično razlikujeta. Ena frakcija želi, da bi Pašić takoj nastopil v stranki in napravil red, druga pa je prepričana, da tak nagel nastop ne bi dovedel do cilja. Po mišljenju te grupe naj bi se skrbelo predvsem posvetovanje radikalskih prvakov iz parlamenta in iz naroda.

Radićevski klub je imel danes ves dan seio, na kateri so se vodile živahne, mestoma ostre debate. Zvečer je St. Radić dal novinarjem nekakšno izjavo, da je prišel v Beograd, da ne ve, kdaj se vrne v Zagreb, da je vse dobro, da njegovega razgovora s Pašićem v Zagrebu ni treba komentirati, da se z Uzunovićem ni sestal, da ne ve, ali se bo sestal, obširno je govoril o ženskah itd.

Značilni pojavi v radikalski stranki

Beograd, 20. oktobra. p. V Beograd je prispel danes znani pašićevec gosp. Dragiša Cvetković, župan niške občine, izvoljen na ponovnih občinskih volitvah preteklo nedeljo. Znano je, da so proti njemu postavili kandidatsko listo ožji pristaši gosp. Uzunovića, ki pa je propadla. Izvolitev radikala Cvetkovića je bila sprejeta v Nišu z velikimi demonstracijami proti sedanji vladi g. Uzunovića in v Beogradu so bile celo razširjene vesti, da bo niška organizacija NRS Uzunovića izključila. Cvetković je izjavil, da so te vesti netočne in da niški radikali ne nameravajo izključiti Uzunovića, ker krajevni odbor za to ni niti kompetenten. Točno pa je, da Uzunović v niškem okrožju nič več ne pomeni in je vprašanje, ali bo mogel tu še sploh kandidirati. Ko je Cvetković odhajal iz novinarskega kluba, ga je znani pašićevec Milutin Dragović demonstrativno pozdravljal: »Alaj Ti vere, Dragišo, Ti na Uzunovića streljaš iz havbice.« Te pikanterije so značilne za situacijo v radikalni stranki.

Iz kluba SDS

Beograd, 20. oktobra. n. Na današnji seji poslanskega kluba SDS se je klub konstituiral. Za predsednika je bil izvoljen Svetozar Pribićević, za podpredsednika dr. Stanislav Grisogono, za tajnika dr. Ljudevit Pivko. Na popoldanski seji je podal Svetozar Pribićević obširno poročilo o politični situaciji. Povdaril je predvsem, da je stanje stranke v narodu odlično. Stranka je v ogromnem napredku. Stranka bo svoje delo med narodom z vso vnemo nadaljevala. Nato so podali posamezni poslanci podrobna poročila o situaciji v svojih okrajih.

Italijanske skrbi radi madžarske luke v Splitu

Rim, 20. oktobra. o. Ministrski predsednik Mussolini je sprejel danes italijanskega poslanika v Budimpešti grofa Turinija de Monza in se je z njim razgovarjal tričetrt ure. Verjetno je, da sta razpravljala o akciji za dostop Madžarske do Jadrana. Kasneje je sprejel Mussolini madžarskega poslanika v Rimu, s katerim je imel tudi daljši razgovor.

Pričetek rednega zasedanja Narodne skupščine

Izvoljeno je v celoti staro predsedništvo z Markom Trifkovićem na čelu.

Beograd, 20. oktobra r. Po določilih ustave se je pričelo danes redno zasedanje Narodne skupščine. Sejo je otvoril ob 9. in ji predsedoval najstarejši poslanec Aleksa Lazić. Izvoljeni so bili štirje začasni tajniki poslanci Alić, Rajić Bačinić in Hodžar. Po daljšem odmoru se je vršilo glasovanje za skupščinsko predsedstvo. Postavljene so bile tri skrinjice. Ena za predsednika, druga za dva podpredsednika in tretja za štiri tajnike. Ob 11.15 je predsednik Lazić proglasil sledeči izid. Za predsednika je glasovalo vsega 263 poslancev, od katerih je bilo 153 glasov za g. Marka Trifkovića, 108 glasovnic pa je bilo praznih. Opozicija ni volila nikogar. Po en glas sta dobila Franjo Malčić in Ljuba Živković. Za predsednika Narodne skupščine je torej izvoljen g. Marko Trifković. Klici: Kje je Trifković? Radikali odgovarjajo: Bolan! Posl. Vilder: Politična bolezen! Smeh in trušč. Za dr. Nikolo Subotića kot prvega podpredsednika je bilo oddanih 153 glasov in za Josipa Pasarića kot drugega podpredsednika 152 glasov. Praznih glasovnic je bilo pri prvem in drugem 107. Miljutin Tomić je dobil en glas, Marko Cemović 1 glas in pokojni dr. Žarko Miladinović 1 glas. Potemtakem je bil izvoljen za prvega podpredsednika Narodne skupščine g. Nikola Subotić (rad.) in za drugega podpredsednika g. Josip Pasarić (radičevec). Pri volitvah tajnikov je dobil Stj. Kobasica 153, Stojadin Pavlović 153, Josip Zagorac 152, Rade Bačinić 147 glasov. Pri vsakem od njih je bilo 109 glasovnic praznih. Vsi štirje so takoj izvoljeni. Razen tega je dobil Tomo Vojković dva glasa, Miško Ražem 1 glas, Ivan Čaldarević 2 glasa, Valerijan Pribićević 1 glas, Mita Dimitrijević in Gjorgje Jelenić 1 glas. Vladna večina je proglas izida volitev pozdravila s ploskanjem.

Oba podpredsednika in tajniki so zasedli svoja mesta. G. Nikola Subotić se je kratko zahvalil za izkazano zaupanje ter je zaključil sejo z naznanilom, da bo prihodnja sklicana pismenim potom čim prispe kraljev ukaz o otvoritvi rednega zasedanja.

Nov manever sovjetske vlade?

Moskovska vlada namerava baje opustiti svojo propagando v inozemstvu. — Sovjetsko brodovje.

London, 20. oktobra. d. »Daily News« pravijo, da namerava sovjetska vlada popolnoma spremeniti svojo politiko. Baje pripravlja predloge, ki predvidevajo popolno opustitev napadalne politike in propagande v inozemstvu. Med drugimi naj bi se tudi zunanji dolgovi poravnali na podlagi, ki naj bi zadovoljila vse stranke. Merodajni krogi menijo, da bi se sedaj skupni sporazum najbolje doseči na konferenci v nevtralni državi, ki se je naj bi udeležile vse interesirane države. Rusija se nikakor noče identificirati z Društvom narodov. Zato bo zahtevala jamstvo za obojestransko spoštovanje teritorijalne integritete med Rusijo in njenimi sosedi. Sovjeti se tudi bavijo z mislijo, naj bi Rusija opustila zahteve po Besarabiji.

Pariz, 20. oktobra. d. Zastopnik ruske narodno - demokratske opozicije delavcev in kmetov izjavlja, kakor piše »Matin«, da je komunistična stranka izključila letos iz svojih vrst 112.000 članov, ki so se pridružili opoziciji. Dne 15. decembra bo v Harbinu kongres opozicije. Sovjetska vlada se boji nadaljnih korakov zoper opozicijo, ker bi zopetne izključitve iz stranke ogrožale njen lastni obstoj.

Moskva, 20. oktobra. d. Poveljnik ruskega brodovja Mukrević je izjavil, da je sovjetsko ladjevje na Baltiku danes močnejše kot brodovje vseh baltskih držav skupaj z Nemčijo vred. Tudi črnomorsko brodovje je močnejše kakor vseh ostalih držav ob Črnem morju.

Konferenca britanskega imperija

Tajna zunanjepolitična razprava

London, 20. oktobra. (lo.) Davi ob desetih je bil drugi sestanek imperijalne konference. Predsedoval je ministrski predsednik Baldwin. Prečital je odgovor kralja na udanostno poslanico včerajšnje konference. Kralj se zahvaljuje konferenci za ta izraz udanosti in obljubuje, da bo z zanimanjem sledil poteku konference, ki razpravlja o tako važnih vprašanjih, katerih rešitev bo v veliki meri pospešila edinstvo in veličino narodov britanskega imperija. Zatem je podal zunanji minister Chamberlain poročilo o splošni zunanjepolitični situaciji. Ob 13. je bila seja prekinjena in se je nadaljevala popoldne, na kateri je Chamberlain nadaljeval svoje poročilo. Visoki komisar za Egipt, ki se je udeležil konference, je potem podal poročilo o položaju v Egiptu.

London, 20. oktobra. s. Kakor poroča »Daily Telegraph«, je bil Chamberlainov zunanjepolitični govor zelo obsežen. L. 1923. je bil razdeljen časopisju izvleček iz govora lorda Curzona. Sedaj je bilo sklenjeno, da se uvede zopet praksa iz prejšnjih državnih konferenc, da so razprave o zunanje političnem pregledu popolnoma tajne.

Podaljšanje izjemnega stanja v Angliji

London, 20. oktobra. (lo.) Danes je podpisal kralj na tajnem posvetovanju v Sandringhamu naredbo o enomesečnem podaljšanju izjemnega stanja radi premogovne stavke in o sklicanju parlamenta za ponedeljek, 25. t. m., da odobri naredbo.

V političnih krogih govore, da je tajnik za notranje stvari Williams Johnson Hicks spremenil načrt rešitve premogovne krize in da je pričakovati v tem vprašanju preokreta. Na vsak način se bo poskušalo povodom sestanka zbornice najti nova pota za rešitev premogovne krize.

V petek se sestane v Londonu svet delavskih zvez. Člani izvrševalnega rudarskega odbora hodijo po rudarskih okrajih in pozivljejo rudarje, naj ponovno zapuste delo. V petek se povrnejo v London, kjer se sestanejo s svetom delavskih organizacij. Sporoče mu svoje predloge za zaplembo inozemskega premoga in za uvedbo davka na delavske organizacije. Kakor se pričakuje, bo odgovor delavskih organizacij na te predloge negativen, ker so že voditelji zveze železničarjev in transportnih delavcev izjavili, da je izvedba teh predlogov nemogoča. Ravnotako ne morejo druge delavske zveze gmotno podpreti stavkujočih rudarjev, ker pomanjkanje denarnih sredstev in splošna brezposelnost ne dovoljujeta gmotnih podpor.

Nepoboljšljiv Vili

Berlin, 20. oktobra. k. »Acht-Uhr-Abendblatt« poroča: Ameriški novinar Wiegand je brzojavno vprašal v Doorn, ali se namerava bivši cesar Viljem res vrniti v Nemčijo. Dobil je sledeči brzojavni odgovor: »O kakem dogodku, ki ga je Nj. Vel. cesar prepustil volji usodi, samo po sebi umevno ni mogoče dati nikakega pojasnila. Po najvišjem nalogu: Grof v. Schmettov s. r.«

Akcija bolgarske vlade proti četašem

Dunaj, 20. oktobra. r. »Reichspost« objavlja razgovor, ki ga je imel njen sotrudnik z bolgarskim zunanjim ministrom Burovom, ki je izjavil, da so razmere dandanes na Balkanu takšne, da zaenkrat izključujejo možnost pogajanj za sporazum med sosednjimi državami. Kar se tiče akcije četašev, je dejal Burov, da je bolgarska vlada *odločno sklenila, preprečiti to akcijo neodgovornih elementov in da ne bo dovolila, da ti ljudje motijo miren razvoj odnošajev.* To naj zadošča, da se pokaže dobra volja bolgarske vlade. Minister ne želi govoriti o obmejnih spopadih, ker bi to izzvalo polemiko. *Mora pa naglašati, da bi bilo pogrešno, ako bi hoteli normalne odnošaje pričakovati odtod, da četeži ustavijo svojo akcijo. To bi pomenjalo zamenjati vzrok s simptomi.*

Vzhodni locarnski pakt

Varšava, 20. oktobra. d. Pariški dopisnik »Kurjerja Czerwonega« poroča, da je nemški zunanji minister dr. Stresemann stavil francoski vladi predlog, po katerem bi se Nemčija strinjala s tem, da se sklene med Nemčijo, Francijo, Poljsko in Češkoslovaško nova politična pogodba po vzorcu locarnske. V tej pogodbi bi Nemčija jamčila za dosedanje meje proti Poljski in Češkoslovaški, ako bi Francija umaknila svoje zasedbene čete iz Porenja in Posaarja. Kakor se čuje, bo francoska vlada te dni oficijelno objavila ta Stresemannov predlog.

Priprave za procese proti Mussolinijevim atentatorjem

Rim, 20. oktobra. o. V procesu proti Zaniboniju in sokrivcem radi nameravanega atentata na Mussolinija je vložil državni pravdnik predlog, naj se razprava vrši pred katerimkoli sodiščem, le ne pred rimsko poroto. Predlog se odstopi kasacijskemu sodišču, nakar se določi čas in kraj razprave. Kakor računajo, se bo kmalu vršila kazenska razprava proti Zaniboniju in sokrivcem, najbrže v prvi polovici novembra.

Preiskava proti Violeti Gibsonovi, atentatorici na Mussolinija, ki je še vedno v umobolnici, se nagiblje h koncu. Državni pravdnik je že izročil spise vrhovnemu državnemu pravdništvu in prizivnemu sodišču. Tudi preiskava proti atentatorju Lucciettiju gre h kraju. Tudi ti spisi so bili izročeni državnemu pravdniku.

Vprašanje konkordata med Nemčijo in Vatikanom

Berlin, 20. oktobra. d. Kakor poroča poročevalnica Društva založnikov nemškega časopisja, bi bili vodilni nemški krogi pripravljeni skleniti konkordat z Vatikanom, veljaven za vso Nemčijo. Konkordat naj bi se omejil le na zgolj versko pogodbo in se kolikor mogoče izognil pogajanjem o šolskih vprašanjih.

Elektrika v Tibetu

Lhassa, 20. oktobra. (bc.) Tu je bila dograjena prva električna centrala v Tibetu. Palača Dalai Lame je bila danes prvič električno razsvetljena.

Četrta Seiplova vlada

V novem kabinetu so samo štirje ministri novi. — Smernice nove finančne politike. — Dr. Seipel napoveduje konec političnim intervencijam.

Dunaj, 20. oktobra. s. Razgovori med strankami večine glede sestave nove vlade so dovedli do sporazuma. Z mnogo kompaktnejšo večino nego prejšnja vlada je bila danes popoldne izvoljena četrta Seiplova vlada.

Nova vlada je sestavljena tako-le: zvezni kancelar ter minister za zunanje in notranje zadeve dr. Ignacij **Seipel** (krš. soc.), podkancelar in pravosodni minister dr. Franc **Dinghofer** (velenemec), finance dr. Viktor **Kienböck** (krš. soc.), trgovina in promet doktor Hans **Schürff** (velenemec) poljedelstvo in gozdarstvo Andrej **Thaler** (krš. soc.), socijalne zadeve dr. Josip **Resch** (velenemec), vojna Karl **Vaugoin** (krš. soc.), prosveta Rihard **Schmitz** (krš. soc.).

V novem kabinetu so štirje ministri novi. Namesto dr. Ramka stopi na čelo nove vlade dr. Seipel, namesto dr. Waberja podkancelar dr. Dinghofer, namesto Kollmanna prevzame finančni resort dr. Kienböck, mesto dr. Rintelena pa zamenja v prosveti Schmitz. Od devetih ministrov je novi podkancelar dr. Dinghofer edini, ki doslej še ni bil član vlade.

Dr. Seipel je imel po izvolitvi programatični govor, v katerem je izvajal, da bo kot izkušen državnik takoj prevzel inicijativo. Za smernice nove finančne politike je navedel tri zahteve, in sicer ravnotežje v državnem proračunu s štedenjem, preprečenje deficitov v državnih obratih in znižanje davčnih bremen, kolikor bo dopuščal ugoden razvoj državnih dohodkov. Posebno aktualnega pomena je njegova napoved, da hoče napraviti konec političnim intervencijam v prid posameznih osebnosti ali strank. Izdal bo odredbo, da mora biti o intervenciji katerekoli stranke obveščen. Dr. Seipel je apeliral na parlament, naj dela: »ko bo ta poziv brezuspešen, je boljše, da se sedanji parlament takoj čimprej razpusti. Zbornica je sprejela njegova izvajanja z odobravanjem.

Dr. Ignacij Seipel,
novi avstrijski državni kancelar, predsednik krščansko-socijalne stranke v Avstriji.

Akcija za gospodarsko internacijonalo

Važen manifest mednarodnih finančnikov.

Kakor smo že poročali, so izdali zastopniki svetovnega gospodarstva sledeči manifest:

»Kot trgovci želimo opozoriti javnost na gotove tehtne in vznemirjajoče razmere, ki po našem mnenju ovirajo povratek k splošnemu blagostanju.

Ne moremo brez pomislekov gledati, v kaki meri se tarifne ovire, posebno licence in prepovedi, vrivajo po vojni v mednarodno trgovino in utegnejo ovirati njen naravni razvoj. Nikdar v novejši zgodovini ni imela trgovina večje potrebe kot danes, da se oprosti takih omejitev, da se omogoči trgovcem prilagoditi se novim, težkim pogojem. Še nikdar se niso omejitve svobodne trgovine tako opasno pomnožile, ne da bi si bila javnost svesta gospodarskih posledic, ki iz tega izvirajo.

Polom velikih političnih ozemeljskih enot v Evropi je bil hud udarec za mednarodno trgovino. Na razsežnem ozemlju, čigar prebivalstvo je dotlej izmenjavalo svoje proizvode v svobodni trgovini, je nastala cela vrsta novih mej, ki so jih vlade s carinskimi zakoni limbosumno zaprle. Vsa tržišča so izginila. Resna nasprotstva so razdrla skupnosti, čijih interesi so bili neločljivo spojeni. Podobna situacija bi nastala, ako bi hotela ena ali druga zveza držav raztrgati vezi, ki jo spajajo in bi začela obojestransko trgovino ovirati in ji nalagati kazni, namesto da bi jo podpirala. Ni dvoma, da mora ob takih razmerah naglo padati blagostanje take dežele.

Da se nove meje v Evropi označijo in branijo, so bile uvedene licence, tarifi in prepovedi, čijih posledice so se že začele za vse udeležene države kazati kot skrajno kvarne. Ena država je izgubila ceneno preskrbo z živili, druga dobavo cenenega blaga. Industrije trpe vsled pomanjkanja premoga, tvornice vsled nezadostnih surovin. Za carinskimi zidovi so se brez prave gospodarske podlage ustanovile krajevne industrije, ki so vsled konkurence le zato mogle ostati pri življenju, ker so carinski zidovi vedno bolj rasli v višino. Železniški tarifi, določeni pod vplivom političnih razmotrivanj, otežujejo in dražé tranzitni promet in prevoz blaga.

Cene so splošno porasle, ustvarila se je umetna draginja. Produkcija je kot nekaj enotnega nazadovala, krediti so se zmanjšali in denarni obtok je manjši. Preveč držav je v zasledovanju zgrešenih idej narodnih interesov spravilo v nevarnost lastno blagostanje in se niso ozirale na skupne interese sveta, ker so svoje trgovinske zveze postavile na gospodarsko nesmiselno podlago, po kateri se smatra vsa trgovina kot neke vrste vojna.

Zato si tudi Evropa ne more opomoči, dokler si politiki v vseh državah, v starem in novem svetu, niso na jasnem v tem, da trgovina ni vojna, ampak izmenjevalni proces, da so v miru sosedje naši odjemalci in da je njihovo blagostanje pogoj za naše lastno. Ako oviramo njihovo trgovino, zmanjšujemo s tem tudi možnost, da poravnavajo svoje dolgove in kupujejo naše proizvode. Omejitev uvoza ima za posledico tudi omejitev izvoza in nobena država si ne more privoščiti, da bi izgubila svojo izvozno trgovino. Ker smo vsi odvisni od uvoza in izvoza in od procesa mednarodne izmenjave blaga, ne moremo brez tehtnih pomislekov gledati politiko, ki pomenja obubožanje Evrope.

K sreči so tu znaki, da je končno prišlo javno mnenje k spoznavanju teh pretečih opasnosti. Društvo narodov in mednarodna trgovska zbornica sta na delu, da se vse formalnosti, prepovedi in omejitve zmanjšajo na minimum, da bi se tako odstranila vsa neizravnanost in omogočil potniški in blagovni promet. Vplivne osebe nekaterih držav se zavzemajo za popolno ukinjenje carinskih tarifov. Z druge strani predlagajo sklenitev dolgoročnih trgovinskih pogodb, ki naj bi v vsakem primeru vsebovale klavzule o največji ugodnosti. Nekatere države so v nedavno sklenjenih pogodbah priznale potrebo, da se trgovina oprosti vseh kvarnih omejitev.

Izkušnja uči polagoma tudi vse ostale, da je odstranitev gospodarskih ovir med posameznimi narodi najzanesljivejše sredstvo za zastoj v trgovini, ki se opaža povsod. Nočemo se zadržati pri bkrati dragocenih rezultatih, ki bi izvirali iz take politike, slabo volijo zamenjali z dobro in spremenili ekskluzivnost narodov v sodelovanje. Želimo pa izraziti svoje trdno uverjenje, da je zopetna uvedba svobode v trgovini najboljša možnost, da se trgovina in kredit zopet obnovita na svetu.«

Manifest so podpisali razni ugledni predstavniki veletrgovine in finance v Avstriji, Belgiji, Češkoslovaški in Danski.

Fašisti proti „ABC trustu“

Rim, 20. oktobra ds. Italijansko časopisje ne sprejema povoljno manifesta mednarodnega bančnega trusta. »Tribuna« in »Giornale d' Italia« razpravljata o stvari s pridržkom, dočim odklanja »Tevere« misel že od vsega začetka. »Lavoro d' Italia« vidi v manifestu zaroto mednarodnega židovstva, ki da hoče podjarmiti ves svet. List izjavlja, da noče naravnost izzvati protisemitske križarske v jne. misli pa, da bi bilo treba, če te židovske ofenzive ne ponehajo, smatrati žide v Italiji, ki so naklonjeni temu načrtu, za sovražnike Italije.

»Tevere« pravi med drugim, da ne uvidi, kakšne koristi naj bi imel italijanski narod od bančnega trusta. Italijani so delavni in štedljivi. Vse, kar napravi fašizem, je le v korist duševnega in materijelnega zboljšanja italijanskega naroda. Vsled tega nima Italija nikakeg interesa za zvezo, ki odreka nacijonalno enoto in je znašla enoto kontinenta.

Zakaj je prevzel Mussolini povelistvo milice

Rim, 19. oktobra. l. Sedaj so znane podrobnosti o incidentu v Genovi, radi katerega je Mussolini prevzel poveljstvo milice. Neki vojak je srečal miličnega častnika in ga ni pozdravil. Milični častnik ga je prijel in mu dal zaušnico. Vojak se je pritožil pri svojem polkovniku, kateri je pozval na raport onega miličnega častnika. Tekom raporta je milični častnik udaril polkovnika z jahalnim bičem: Tako nas je učil Mussolini postopati z nesramneži. Polkovnik je prijel za revolver, rekel »In tako odgovarjajo kraljevi oficirji« ter ustrelil miličnika. Fašisti so se takoj zbrali, oborožili in hoteli udreti v vojašnico pa so bili pregnani s strojnimi puškami.

Razkritje velike tihotapske afere v Zagrebu

Zagreb, 20. oktobra. n. Tu je zbudilo veliko senzacijo odkritje nove tihotapske afere. Glavno vlogo pri odkritju je imel bivši šef zagrebške policije dr. Janko Bedeković, ki je sedaj inspektor v ministrstvu za notranje stvari in šef organizacije za pobijanje tihotapstva blaga iz Avstrije v Jugoslavijo.

Po svojih ljudeh je doznal, da neke dunajske tvornice in trgovci tihotapijo v našo državo blago s pomočjo nekaterih železničarjev na kolodvoru Sava v Zagrebu. Dr. Bedeković je osebno prišel iz Beograda z dvema detektivoma v Zagreb in se pred dalj časa maskiral kot delavec ter opravljal v železniškem skladišču vsa težka dela nosača. Pri tem je opazoval delo železničarjev, posebno onih, o katerih je sumil, da so podkupljeni od Dunajčanov. Bedekovićevo poizvedovanje je imelo uspeh in je vedlo do naslednjega razkritja:

Neke dunajske tvrdke so poslale v Zagreb svojega eksponenta, da organizira tihotapstvo svilenega blaga z Dunaja v Zagreb. Eksponentu se je posrečilo, da je pridobil nekatere železničarje, ki so omogočili tihotapljenje. Železničarji so pazili na to, da je dunajsko blago prišlo v železniško skladišče po 8. uri, ko se ni več moglo oddajati carinarnici v carinjenje, temveč je moralo ponoči ostati v skladišču. Eksponent dunajskih tvrdk je med tem v Zagrebu nakupil bombaževino, je ponoči s pomočjo železničarjev vzel svilo iz zabojev, katere je napolnil z bombaževino. V železniških listinah je bilo blago deklarirano kot bombaževina.

Danes so bile izvršene nekatere aretacije. Afera, ki je očividno zopet širših dimenzij, bo po zasliševanju kmalu dobila pojasnjena.

Beograjsko pismo posl. Žerjava

V «Domovini» priobčuje narodni posl. dr. Gregor Žerjav svojim volilcem zanimivo pojasnilo o politični situaciji.

Beograd, 18. oktobra.

Zopet smo preživeli vladno krizo. Menda bi po letnem odmoru ne mogli z delom dobro začeti, če nam ne bi gospod Stipa Radić napravil nekaj dni natezanja in zabave s krizo. Mislili smo da se bo jeseni takoj začelo resno delo za znižanje davkov, dozivel pa smo piškavo prerekanje med vladnima strankama.

Zaradi česa pa so se skregali radikali in radićevci? Mar zaradi izenačenja in znižanja davkov? Ali zaradi korupcije? Ne, gospod Radić je ob priliki obiska češkoslovaških gostov na zagrebškem kolodvoru nahrulil državne zastopnike in Čehoslovake in začel spor, ali mora na državnem poslopju viseti državna ali hrvatska plemenska zastava.

Zavoljo tega »važnega« vprašanja se je začela smešna vojna. V času, ko je na stotisoče brezposelnih ali brez stanovanja, predsednik Hrvatske seljaške stranke izziva prepire zaradi zastave.

Vlada je zaradi Radićevega nepremišljenega brbljanja podala ostavko. Delo v Narodni skupščini se je takoj prekinilo in vsa uprava je čakala, kaj bo. Čim pa je Radić videl, da je stvar resna, je brž vse preklical in kriza se je začasno zopet ugladila. Vsa država in vlada pa sta osmešeni.

Koliko časa še? Zakaj se trpi taka igra? Tako se vprašujejo vsi rodoljubni možje. A nihče ne more dati odločnega odgovora. Stvar zori in bo dozorela kmalu do kraja.

Čim so naši klerikalci videli, da je vlada v nevarnosti, so se ji ponudili v pomoč. V Ljubljani so o tem sklepali in zavili svojo ponudbo v zvijačno obliko, češ, da zdaj avtonomija ni važna, ampak da so važna gospodarska vprašanja. Mi to neprestano govorimo in se moramo pravzaprav veseliti, da to spoznanje, dasi kasno in prekasno, prihaja tudi v vrste SLS. Od SLS pa se zahteva več: zahteva se, da se mora odreči avtonomiji, če hoče priti v vlado. V Beogradu se je SLS izjavila v tem smislu, da »odlaga« avtonomijo na poznejše čase, kar pa je premalo. Od nje se zahteva, da pristane na oblastne volitve in s tem sodeluje na izvedbi Vidovdanske ustave. To je trd oreh za SLS. Treba bi bilo pokopati vse, na kar se je prisegalo ob volitvah, treba bi bilo preklicati vse, kar se je doslej govorilo.

Prišel je žalostni trenutek, ko mora 20 poslancev iz Slovenije priznati, **da so 6 let mlatili prazno slamo.**

Koliko časa še? Tako se tudi mi sprašujemo. Lepo je, da se separatistični tabori drug za drugim vdajajo in prosijo za milost. Posebno za nas samostojne demokrate je lepo zadoščenje, da nad klerikalnim avtonomističnim taborom vihra bela zastava kapitulacije.

Vse to pa ni nikaka rešitev. To so politični dogodki, od katerih nima ljudstvo niti ene žlice hrane. Klerikalna stranka je je zavedla naše ljudstvo v jalovi avtonomizem, ne nudi nikakih jamstev, da je njeno spreobrnjenje trajno in pošteno. Nič več jim ne nudi kakor radićevci, ki po svojem spreobrnjenju hlapčujejo vsak dan, da so za delo neizmožni.

Priti morajo kot zastopniki Slovencev v skupščino **drugi možje**, da bo mogoče našemu ljudstvu zagotoviti gospodarsko rešitev.

Klerikalci so napram Beogradu zavrgli avtonomizem. Bilo bi umestno, da svojim volilcem to pošteno povedo in jim dajo priložnost, da izberejo druge zastopnike.

Rešitve je pričakovati samo od novih volitev. Vse drugo je krpanje, ki bo na stroške države enega ali drugega povzdignilo v ministra, a kmalu se bo pokazala še večja luknja.

Narodni poslanec **dr. Gregor Žerjav.**

Določbe novega stanovanjskega zakona

Beograd, 20. oktobra r. Spremembe dosedanjega zakona o stanovanjih, ki so bile sprejete na včerajšnji seji Narodne skupščine in ki stopijo v veljavo s 1. novembrom, so naslednje:

Čl. 1. je sprejet v sledeči obliki: Svobodno razpolaganje s stanovanji v starih zgradbah se omejujejo po določilih tega zakona za čas do 1. novembra 1927.

Čl. 4. se spremeni in se glasi: Ne morejo biti zakupniki v starih zgradbah, ki so podrejene omejitvi, osebe, ki imajo hišo v istem kraju stanovanja, bodisi na svoje ime, bodisi na ime žene ali svoje dece, ki stanujejo z njim skupno. Vsi taki zakupniki in lastniki takih stanovanj v starih zgradbah so dolžni v roku enega meseca po nastopu veljavnosti tega zakona prijaviti ista stanovanja pristojnim prvostopnim stanovanjskim sodiščem v svrho uodelitve stanovanja drugim osebam, zaščitenim po čl. 12. Ako tega ne store, bodo kaznovani, in sicer zakupniki z denarno kaznijo 5.000 Din, lastniki z 10.000 Din v korist fonda za gradnjo malih stanovanj, zakupnik pa se bo moral izseliti. Izselitev takega zakupnika se bo izvršila istočasno z izselitvijo zakupnika v njegovi zgradbi najpozneje v roku treh mesecev.

Čl. 6.: Nikomur se ne more dodeliti več od četvorice sob, ne računajoč kuhinjo in ostale postranske prostore. Onim, ki že imajo večje število dodeljenih sob, bodo na zahtevo lastnikov stanovanjska sodišča odvzela sobe, kolikor jih je preko števila štiri in jih dodelila drugim. (Pri tem pasusu je vprašala opozicija, kaj se zgodi v slučaju, ako ima najemnik pet sob in kako bo mogel lastnik izdati drugemu ono peto sobo. Minister Simonović je izjavil: Stanovanje štirih sob je podrejeno stanovanjskemu zakonu, peta soba pa je dana lastniku hiše popolnoma na razpolago. Njeno ceno lahk dvigne posestnik najemniku po svoji volji.) Ako se zakupnik v pogledu zakupne cene ne pogodi s zakupodajalcem in ako gre za stanovanje z največ tremi sobami, je zakupna cena identična osnovni ceni iz čl. 11, (šestkratna najemnina od l. 1914), ako pa je stanovanje štirih sob, se pomnoži osnovna cena z 8 in to v slučaju ako so zakupniki 1) aktivni drž. uradniki, oficirji, podoficirji, uslužbenci, služitelji in njihove vdove ter rodbine z izjemo uradnikov in oficirjev, ki so zdravniki in inženjerji, kakor tudi zobni zdravniki, veterinarji in arhitekti, ako imajo svobodno prakso. Sem se računajo tudi ont državni uradniki, ki prakso izvršujejo kljub temu, da niso prejeli pravico od nje. 2) Upokojenci in upokojenke, vdove upokojencev in njihove rodbine z izjemo upokojenih zdravnikov, zobozdravnikov, arhitektov, ako izvršujejo prakso brez ozira na to, so li prejeli pravico, da jo izvršujejo ali ne. 3) Duševni delavci, kakor književniki in umetniki, slikarji, pesniki, igralci, novinarji in drugi, ako skupni mesečni zaslužek vseh članov dotične rodbine, ki stanujejo v istem stanovanju, ne presega 3000 Din mesečno. 4) Aktivni in upokojeni svečeniki priznanih ver in vdove ter rodbine svečenikov. 5) Vojni invalidi in njihove rodbine, ako so v slabem gospodarskem stanju. 6) Vojne vdove in rodbine padlih, umrlih in onesposobljenih v vojni, ki so v slabem gospodarskem položaju. 7) Vsi fizični delavci, kakor tudi oni obrtniki, ki ne delajo na svoje ime, niti nimajo svoje delavnice, ampak delajo pri drugih, živeč od mesečne plače ali dnevnice, delavci vseh poslov in podjetij ter vdove delavcev in njihove rodbine, ako skupni mesečni zaslužek vseh članov dotičnih rodbin, ki stanujejo v svojem stanovanju, ne presega 3 tisoč dinarjev. 8) Pomočniki in nameščenci trgovskih in manjših industrijskih podjetij (v kolikor jih ne obsega predhodna točka tega člena), ako skupni mesečni denarni zaslužek vseh članov, ki stanujejo v istem stanovanju, ne presega 3000 Din. 9) Uradniki, uslužbenci in služitelji samoupravnih oblasti in mest. Osrednjega urada za zavarovanje delavcev in njegovih okrožnih uradov ter ekspozitur, ako nimajo postranskih privatnih zaslužkov, v kolikor skupni mesečni dohodek vseh članov dotične rodbine, ki stanujejo v istem stanovanju, ne presega 3000 Din. Višino mesečnih dohodkov ocenjuje sodišče svobodno.

Ako imajo v točki 1. in 2. tega člena našteti razen zakonskih dohodkov še druge stalne dohodke, katerih iznos presega 36 tisoč dinarjev letno, nimajo pravice poslužiti se ugodnosti tega zakona.

Čl. 7. Premeščeni državni uradniki, uslužbenci in služitelji izgube v kraju dotičnega stanovanja pravico na stanovanje v roku šestih mesecev po razrešitvi dosedanje službe.

Čl. 8. Vse določbe zakona o stanovanjih od 15. maja 1925, ki nasprotujejo temu zakonu, se razveljavljajo.

Čl. 9. Dodeljevanje stanovanj po določbah tega zakona se bo vršilo zaključno do 1. maja 1927. Odločbe o dodeljevanju, ki ne postanejo do tega dne izvršne, se ne bodo več izvrševale. Izvzeti so drž. uradniki, premeščeni po službeni potrebi tudi v času med 1. majem in 1. novembrom 1927. Lastniki zgradb imajo do 1. oktobra 1927 odpovedati vsem zakupnikom zakup preko pristojnega izvršilnega oblastva, ako se ne pogodijo za zakupnino s svojimi zakupniki, ki so zaščiteni po tem zakonu od 1. novembra 1926. Ako se zakupniki, ki jim je zakupodajalec v tem roku preko pristojnega oblastva odpovedal, ne izselijo 1. novembra 1927, jih bo izvršilno oblastvo na zahtevo zakupodajalcev izselilo.

Čl. 10. Lastniki zgradb so dolžni v roku od 1. oktobra 1927 do 1. novembra 1927 odpovedati zakupnikom zakup preko pristojne policijske oblasti, ako se ne pogodijo za zakupnino s svojimi zakupniki, zaščitenimi s tem zakonom za čas do 1. novembra 1926 in nadalje. Ako se zakupniki, katerim je zakup v tem roku preko pristojnega oblastva odpovedan, ne izselijo na dan 1. novembra 1927, bo izvršno oblastvo zakupnika na zahtevo zakupodajalca izselilo.

Politične beležke

Hvala na vse strani

Kriza je srečno rešena in Radić hvali vsenaokrog Uzunovića, umne radikalske glave, – da celo klerikalnim poslancem daje avans poljube. Posebe pa laska onemu gospodu Pašiću, katerega je nedavno proglasil za nepremičnino, ki ne more hoditi, v torek pa pozdravil na kolodvoru in mu voščil dolgo življenje. K beležki tega pozdrava dostavlja Radić v »Domu«, »G. Pašić je odgovoril, da ga vrlo veseli, da se vidi s predsednikom HSS, ter da obe stranki imata naroden program, s katerim sta se ukoreninili v narodu ter dosegli to, da danes vodita državne posle.« Končno pravi Radić, da bi gg. Pašić samo še učvrstil današnjo politiko narodnega sporazuma, ze zato, ker je bistroumen in vidi, da te politike ne more nihče vreči. Ampak v Beogradu so pri sprejemu g. Pašića bili navzoči samo njegovi pristaši, ki so proti g. Uzunoviću in centrumašem. To pa gotovo po navodilih bistroumnega g. Pašića.

Zakaj smo izgubili Koroško?

V »Slovencu« priobčuje posl. Smodej svoje predavanje, s katerim je odgovarjal na gornje vprašanje. Najinteresantnejše je v njem priznanje, ki ga dosedaj iz klerikalnih ust nismo čuli. V zvezi z dogodki na Koroškem govori in piše: »**Tedaj sem se prepričal, da Slovenci nismo kot državen narod dozoreli, da slovenski narod ni bil svoji nalogi kos, da se je posamezniki n so niti zavedali, usoda naroda, ki ni imel svoje nacijonalne države živeč v državi, ki vendar ni bila njegova nacijonalna država.**« Veliko priznanje in pravilno priznanje! Baš isto bo moral g. Smodej povedati, kadar bo govoril o naši usodi na granici Italije, a prav tako priznanje velja tudi za 7 letno politiko SLS ter za njene volilce v Jugoslaviji. Tragično je za Slovence, da so imeli v najbolj odločilnih časih za svoje legitimne zastopnike povečini nezrele in nesposobne ljudi.

Krščanske ideje ter železna srajca pri «Slovencu»

Kakor poroča »Slovenec«, je dunajski kongres za katoliško vzajemnost našel za izvajanje katoliškega svetovnega naziranja neko novo formulo, ki pravi, da katolikom v prvi vrsti ne manjka krščanskega državnega družabnega in gospodarskega reda, tudi ne nova izdaja Konstantinove ere, v kateri naj bi bile katoličanom na razpolago vse sile krščanske države, pač pa da je predvsem treba, **da »krščanske ideje postanejo meso in kri v našem mišljenju in življenju«**, da te ideje, proste človeške nadvlade, katoličani **»zgrabijo in jih prenesó v življenje«**. Pri »Slovencu« od te nove formule ni veliko opaziti, od krščanske ideje pri njem ni veliko mesa in tudi ne kryi, pač pa še naprej prevladuje železna srajca nekrščanskega sovraštva, hujskanja, obrekovanja ter vseh drugih navlak grešnega in pokvarjenega človeka. Kaj pomagajo takim kristjanom nove formule, če pa starih ne morejo pozabiti.

Rimski hlapci

Slovenski klerikalizem se je rodil v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je dr. Mahnič v »Rimskem katoliku« postavil zanj prvo načelo, da je **narodnost — smrtni greh** in ko je ustanovitelj SLS s [illegible] skim ministrom, da slovenskega jezika pravzaprav ni, ker se vsakih 24 ur spreminja. Od takrat se začenja tudi med nižjo slovensko duhovščino protinarodna **smer**, ki jo je preje proti Slovencem na komando Rima forsirala večinoma le visoka cerkvena gospoda. Kakor so se v glavnem po zaslugi vatikanskih eksponentov v prejšnjih stoletjih skrčile narodnostne meje Slovencev na severu in na jugu, prav tako je škof Missia zasejal med kranjske Slovence klerikalizem, da bi se še v osrčju naroda na željo cesarskega Dunaja in pa Vatikana začel bratomorni boj.

Od Missije naprej pa do danes se slovenski klerikalizem ni veliko izpremenil. Menjaval je sicer barvo in dlako, a nrav je ostala vedno ista: protidomovinska, protinarodna, »vesoljno katoliška« in anacijonalna. Najhuje case se je doživelo slovensko ljudstvo od klerikalizma pod Avstrijo v času svetovne vojne. Na komando Dunaja in z odobravanjem Rima, največ pa prostovoljno, je gonila duhovščina slovenske fante in može v strelske jarke, doma pa so eksponenti duhovniške stranke SLS kot mandatarji dunajskih trinogov vršili rekvizicije živine, živil, obleke, zvonov in vsega, kar je predstavljalo kako vrednost. Čisto malo je manjkalo, da ni bil slovenski narod v svetovni vojni s pomočjo rimskih hlapcev in habsburških biričev nele telesno in duševno upropaščen, marveč tudi materijelno pognan na beraško palico. Ta največja katastrofa Slovencev, odkar živi naš rod, je bila mogoča le, ker je imela v Sloveniji vso politično moč v rokah rimsko-klerikalna SLS. Nikdar bi se ne smelo in od zrelega naroda bi se nikdar ne moglo pozabiti, da je bila edina **špijonažna pisarna med Slovenci**, ki je krvniško služila črnožolti soldateski, ustanovljena **v tajništvu SLS**, odkoder se je Slovence denuncirało in gonilo po taboriščih, kasematah in na Suhi bajer. Vsaka [illegible] naprednih novin je bil od teh bestij proglašen za »veleizdajniškega srbofila«.

In po vojni? In v Jugoslaviji? Pustimo vse drugo na stran, prezrimo zločinsko protinarodno politiko v notranjosti naše mlade narodne države. Konstatiramo samo dvoje faktov, ki dokazujejo, da so naši rimski hlapci ostali tudi v Jugoslaviji to, kar so bili v Avstriji. Na Koroškem prodajajo zadnje slovenske hiše družbe sv. Mohorja, izgovorom da potrebujejo denar v Jugoslaviji, če, da je **tu večja nevarnost** za rimsko vero kot pa na Koroškem za Slovenstvo in kdo v naši državi je že opetovano rastopil, kot da bi bil pooblaščenec vatikanskih Italijanov? Dejstvo je, da je Mussolinijev režim prevzel iz Italije malone že vse jugoslovenske novine, da slovenski listi v Italiji in naj so še tako nedolžni, niti izhajati ne smejo, dejstvo pa je tudi, **da so »Slovencu« odprta vrata na stežaj, da fašist in karabinjer, če** [illegible] **Slovenca« pred njim spoštljivo salutira.** Zakaj in kako to? Na vse to [illegible] in še na marsikaj drugega naj odgovori »Slovenec«, preden bo še enkrat pisal take brezvestne nesramnosti kakor jih je včeraj pod naslovom »Baran[illegible]d firmo edinstva« v katerem članku ima rimski hlapec drzno čelo da očita denuncijantstvo, narodno izdajstvo in druge lepe svoje lastnosti naprednim ljudem.

Naši kraji in ljudje

Marko Trifković,
zopet izvoljeni predsednik Narodne skupščine.

Otvoritev Doma srbskih sester v Skoplju

Iz Skoplja nam poročajo:

Dne 17. t. m. dopoldne se je vršilo na svečan način blagoslovljenje novega doma Kola srbskih sester, društva, ki ima velike zasluge za dviganje narodne zavesti in širjenja prosvete zlasti po svetovni vojni. To veliko delo je uspelo srbskim sestram po darežljivosti mestne občine, ki jim je darovala v to potrebni prostor, — ostalo vsoto 440 tisoč dinarjev, ki jih je stala zgradba, so dosegle z nabiranjem prostovoljnih prispevkov z efektno lotertjo i. dr.

Bilo je to posvečenje lepa manifestacija solidarnosti ženskih društev iz Srbije, Hrvatske in Slovenije, kajti bile so tu zastopane delegatinje vseh krajev naše domovine. Po cerkvenem blagoslovljenju, ob prisotnosti mitropolita s šestimi svečeniki in ob navzočnosti velikega župana, mestnega načelnika, vojaških dostojanstvenikov in dr. gostov, so pozdravile novi dom Mirka Gruićeva, predsednica glavnega odbora iz Beograda, Zlata Kovačićeva v imenu Hrvatic, a v imenu Slovenk Janja Miklavčičeva, ki je v svojem govoru, naglašujoč velike zasluge in veliki vpliv srbskih sester, apelirala na njih pomoč zasužnjenim našim bratom onstran naših granic.

Govorile so novemu domu v pozdrav še zastopnice društev iz Sarajeva, Splita, Kragujevca, Pančeva, Niša in Šabca. Slavnost sta s svojim lepim petjem povzdignili pevski društvi »Mokranjac« in »Vardar«. Novo poslopje ima 9 velikih prostorov, ki so namenjeni za žensko obrtno šolo. —ič.—

Smrt begunca v šumi

Nedavno je iz kaznilnice v Mitrovici pobegnil zloglasen kaznjenec Jovan Dabić, sojen radi ubojev na 20 let težke ječe. Umaknil se je v Fruško goro in začel pijačkati seljake.

Šef javne varnosti je na zaupno sporočilo nekega novosadskega trgovca, da se razbojnik klati okrog Krušedola, odposlal tjakaj detektiva Marka Vidića, opremljenega s potrebnimi informacijami in orožjem.

Dolgo je detektiv prežal na nekem obronku gozda, ko se proti večeru hajduk nenadoma pojavi pred njim, srep in presenečen.

— Stoj! Vdaj se! je vzkliknil detektiv in naperil samokres.

Hajduk ni imel orožja s seboj, potegnil pa je nož in se približeval detektivu, hoteč ga preplašiti. Ker pa je hitro uvidel, da detektivu ne more do živega, se je odločil k begu z velikanskim skokom za bližnjo bukev. Detektiv za njim.

— Stoj! Streljam!

Minuto kasneje so se v večerno tišino razlegli štirje streli. Zadet pod levo lopatico naravnost v srce se je begun ziekel mrtev po tleh.

*

Podobno, samo da bolj junaško je v okolici Tetova končal kačak Ganija Dautovića, ki je zadnje čase s svojo tolpo povzročal strašne preglavice orožništvu in prebivalcem. Po velikih naporih in s popolnim prezirom smrti pred sigurnimi streli Dautovićeve tolpe je orožnikom v ponedeljek zvečer uspelo obkoliti veliko pečino, nad katero je kakor v sokoljem gnezdu ležal Dautović na preži. Ubiti ga je bilo mogoče samo z eksplozijo.

Dve bombi, ki sta priletele nad pečino, je Dautović lastnoročno odbil, preden sta eksplodirali. Smrt pa mu je prinesla tretja bomba, ki je padla Dautoviću za hrbet in se takoj raznesla.

Ranjeni kačak je zarjul kakor zver. Oblit s krvjo, a še vedno s puško v roki se je plazil nazaj. Eksplodiralo je še par bomb, a ko se je dim razgnal v večernem vetru, so orožniki ugledali na robu skale nepremično, krvaveče, mrtvo truplo kačaka.

Vest o smrti Ganija Dautovića, ki je bil star šele 18 let, a je zadnje čase povzročal toliko gorja, je vse tetovsko prebivalstvo sprejelo z velikim zadoščenjem. Tri dni in štiri noči se je Dautović s pečine sam branil ter ustrelil 9 orožnikov.

Novorojenček pod deskami

Savski Brestovec, 20. oktobra

Orožništvo je zaprlo zalo, komaj 17letno devojko, zaradi detomora. Mladost, beda, hrepenenje po sreči, ljubimčeva nezvestoba, strah pred sramoto — to so motivi, ki zavajajo zapeljana dekleta k takemu neneslo na podstrešje ter ga tam potem zapremišljenemu, brezsrčnemu činu. Tudi v tem primeru je bilo tako.

Krepko dekle je rodilo brez prič, za zaklenjenimi durmi, povilo novorojenčka v blazino, povezalo zavoj s trakom, ga založilo z deskami in staro ropotlio. Naslednji dan je mlada mati hodila okrog malo otožna in pobita, vendar, ko da ni bilo nič hudega.

Da ovrže govorice, ki so prej krožile, je naivka par dni po porodu stopila k zdravniku in se dala preiskati s prošnjo za potrdilo o neporečnosti svojega stanja. Ta korak je bil zanjo usoden: sledila je aretacija.

Predavanja ZKD Ljubljana

V petek 22. t. m. predavajo:

V Ljubljani pri društvu »Preporod« ob pol 18. R. Šimnovec: »O zatiranju in preganjanju Slovencev v Italiji«;

v Ljubljani pri »Pevskem društvu Sava« ob 20 prof. Dolžan o temi: »Kako je nastal svet?«;

v Mavčičah ob 16. in pol 20. zdravnik higijenskega zavoda: »O jetiki«.

V soboto dne 23. t. m. predavajo:

V Dobovi pri Brežicah ob 20. zdravnik higijenskega zavoda »O spolnih boleznih«;

na Golniku v državnem zdravilišču ob 15. prof. Dolžan: »O potresih«;

v Novem mestu pri društvu »Prosveta« ob 16. prof. Bajželj o temi: »Nasprotniki Sokolstva«;

v Novem mestu pri Sokolu ob 20. isti predavatelj o temi: »Potreba in koristi Sokolstva«;

v Ljubljani na realki ob 20. zdravnik higijenskega zavoda »O jetiki«;

v Kamniku ob 20 R. Šimnovec: »O zatiranju in preganjanju Slovencev v Italiji«;

v Škofji Loki ob 20.30 I. Zupančič o »Ljubezni do bližnjega v luči sv. pisma«.

V nedeljo dne 24. t. m. predavajo:

V Aržišah ob 15 R. Šimnovec: »O zatiranju in preganjanju Slovencev v Italiji«;

v Boštanju ob 11. prof. Dolžan: »O postanku sveta«;

v Sevnici ob pol 20 isti predavatelj o isti temi;

v Sodražici ob pol 15. prof. R. Pavlič: »O praznoverju«;

v Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah ob 8 zjutraj dr. Kunc: »O kužnih boleznih pri prašičih«;

v Šent Vidu nad Ljubljano ob pol 15. dr. Kuščar: »O Sokolu in njegovem prosvetnem delovanju«.

Poziv na manever

ljub. vi.

Vsi obvezanci, mošk in ženske naj pridejo

jutri

v kino „Dvor“

Harry Liedtke, ka eta — **Olga Čehova,** kapetan v zaročenka.

Brez hiše in denarja

Maribor, 20. oktobra

Žalostna, a poučna je ta zgodba. Reminiscenca iz prve dobe po prevratu.

Ta teden je razpisalo stanovanjsko sodišče prosto stanovanje v Aškerčevi ulici. Hišo, v kateri je stanovanje, je po prevratu prodal neki hud Nemec za 80.000 kron. Kakor vsi drugi podobni Mariborčani, tudi on ni zaupal jugoslovenski kroni in je zanesel denar v Gradec, da ga tam plodonosno naloži.

Up v plodonosno naložitev pa se je slabo izkazal. Prišel je znani padec avstrijske krone in naš nezaupljivi hišni posestnik je končno dvignil od naložene kupnine za svojo hišo v naših kronah toliko, kolikor ga je stala hranilna knjižica, ali ena opeka na strehi njegove hiše . .

Sedaj je potekel še rok za njegovo bivanje v hiši. Moral se je izseliti. In ko je zadnjikrat pogledal nazaj, se je žalostno spomnil svoje poti v Gradec: ni hiše, ne denarja . . .

Novi vlomi pobeglega Klemena

Ljubljana, 20. oktobra

Kakor hitro je drzni vlomilec in opasni ropar France Klemen, ki je v ponedeljek zvečer pobegnil iz umobolnice na Studencu, zadihal prosti zrak, je zopet šel na

France Klemen
v kriminalni izvidnici ljubljanske policije.

svoj stari posel. Točno ni dognano, ali ga je njegova tajinstvena ljubica, ki mu je v umobolnico vtihotapila žago za prerezanje rešetk, mogla oskrbeti tudi z obleko. Sodeč po njegovih novih vlomih se da domnevati, da le Klemen najbolj potreboval obleko, ki je brž čas ni imel. Najbrž je bil prisiljen takoj prvo noč po pobegu nekje prenočiti in se odpočiti tak, kakršen je pobegnil. Naslednjega večera pa je že skleni pridobiti si obleko in ostale potrebščine.

Ko se je včeraj proti večeru čuvaj Toeniesovih delavskih barak poleg Kolinske tovarne nekoliko oddaljil po majhnem opravku, je bil v eno teh barak že izvršen vlom, ter je svedrovec odnesel odsotnima delavcema Josipu Vrhovniku in Josipu Horvatinu razne obleke v vrednosti nad 2.300 dinarjev. Gotovo je bil Klemen, ki je prežal na to priliko ter se po tem prvem srečnem uspehu zopet oddaljil, se dostojno opravil in odšel na delo zopet drugam.

Tekom noči so okrog pol 1 naenkrat zažvenketala okna na hiši gostilničarja Ivana Tometa na Vodovodni cesti št. 32. Ta nenadni alarm žvenketajočih šip je prebudil domače, ki so prestrašeni pohiteli iz prvega nadstropja v gostilniško sobo v prepričanju, da se v hiši nahajajo vlomilci. Njihova domneva je bila popolnoma upravičena. Ugotovili pa so takoj, da ni bilo ničesar odnešenega in da se je poskus vloma izjalovil. Vlomilec sam se je žvenketanja šip ustrašil in si pomagal s hitrim begom na prosto. Pozabil pa je v naglici vzeti s seboj velik nož, ki ga je pustil ležati na mizi. Razume se, da je tega vloma nujno sumljiv ubegli Klemen, ki se mora skrivati brž čas v stanovanju kakega svojega pajdaša ali pajdašice v tamošnjem okolišu. V ostalem je Klemen že star znanec Tometove hiše, ker je vanjo vlomil tudi že lansko leto. V gostilni je upal vlomilec dobiti brž kone večjo vsoto denarja in zalogo jestvin. Vobče bodo odslej tatvine in vlomi v okolici, pa tudi zunaj na deželi v večini primerov šli na račun Klemenove drzne vlomilske podjetnosti.

Pobegli Klemen je, kakor že včeraj omenjeno, star 41 let, visok 165 cm, močne postave, podolgovatega obraza, temnorjavih las, visokega čela, debelega nosu, sivih oči, temnorjavih malih brk, tankih obrvi, širokih ust ter slabih zob. Gotovo se bo prve čase vsaj podnevi oprezno skrival pred javnostjo; ako pa ga ne stisne roka pravice za vrat, utegne njegova predrznost zopet postati oblestna in bo Klemen spet neženirano nastopal kot kavalir in družabnik, kakor se je to dogajalo lani. Sprico domneve, da mora Klemen imeti svoja zatočišča v okolišu Vodovodne ceste, pa velja pripomniti, da je ves del mesta onstran proge ponoči brez policijskega nadzorstva.

Znaki nedivjanosti

(Iz razprav ljubl. deželnega sodišča.)

Javnosti je že znana št. lamberška afera. Svoječasno se je v Št. Lambertu ob Savi (južno Zagorja) razširila o vodstvenem županem upravitelju g. Cudermanu vest, da ima nedovoljnega opravka z neko domačinko. Končno se je celo raznesla govorica, da je neki hlapec zasačil g. upravitelja z dotično žensko in flagranti ob robu neke hoste. Na ordinarijat so začele prihajati pritožbe, celo deputacija z zahtevo po premestitvi obrekovanega upravitelja. Končno je le ta moral poklicati sodišče na pomoč in je vložil zasebno obtožbo radi prestopka proti varnosti časti zoper onega hlapca, ki je trdil, da je bil očividec. Okrajno sodišče v Litiji je obdolženca obsodilo na 6 tednov zapora, obsojeni je prijavil vzklic, in ko je prišlo do vzklicne razprave pri deželnem sodišču v Ljubljani, pojavil se je obdolženec v spremstvu nekega Železnika iz Št. Lamberta in nekega Gregoriča iz Zagorja. Železnik je bil nekakšen organizator cele afere, Gregorič pa je fungiral kot priča. Izpovedal je pri vzklicni razpravi, da je res videl to, radi česar je moral župni upravitelj tožiti, in njegova izpoved je bila tako sklepčna, določna in v vseh podrobnostih verjetna, da je vzklicni senat z odvetnikom vred gladko verjel tej priči, smatral dokaz resnice za povsem uspel, in je obdolženca seveda oprostil. O razpravi smo takrat poročali tudi mi.

Toda kmalu na to se je stvar povsem obrnila. Gregorič je namreč kar sam priznal, da je po krivem pričal in da ga je na to nagovoril Železnik, ki ga je napojil, naučil in mu pozneje za to plačal tristo dinarjev. Storil je to iz starega osebnega sovraštva do župnega upravitelja. Političnega značaja afera ni imela (župni upravitelj velja za «starina», Železnik je bil že pri več strankah, nazadnje baje pri SKS, Gregorič je bil baje pri komunistih, ti podatki vrhu tega niso zanesljivi.) Sovraštvo je pričelo, ker Železnik, bivši cerkovnik, ni smel imeti svoje trgovine v mežnariji. Orožništvo je aretiralo Železnika in Gregoriča, in včeraj sta morala odgovarjati pred deželnim sodiščem radi zločina goljufije, storjene s krivo prisego in napeljevanjem k njej. Da bo stvar še bolj umazana, se je pa izkazalo, da je Železnik, sicer oče sedmih otrok, sumljiv raznih homoseksualnih dejanj, in je bil obtožen tudi radi njih, tretji obtoženec pa je bil neki njegov partner, edini glede katerega je preiskava mogla dognati konkretne podatke, zadostne za obtožbo. «Sodelovalo» je dalje še več osumljencev, ki so bili prav tako povabljeni pred sodišče. Razprava ni bila javna, iz ozira na nravnost, ter je po provedenem dokaznem postopanju, popolnjenem po priznanju obtožnih, sodišče obsodilo Gregoriča radi krive prisege, ob olajšilnih okolnostih, na 6 mesecev ječe, tretje obtoženca pa radi nenravnih činov po § 129 b na 6 tednov. Glavni obtoženec Železnik, kateri je sicer v preiskavi priznal napeljevanje h krivi prisegi in taji le ono drugo dejanje, katero mu še obtožnica očita, k razpravi ni prišel, marveč je predložil izpričevalo, da je v opazovanju radi epileptične zmedenosti, ka tera bi utegnila morda utemeljiti njegovo neprisodnost. Ali je na tej trditvi kaj resnice, ali ne, bo ugotovila zdravniška preiskava. Za enkrat je sodišče z ozirom na to možnost postopanje glede Železnika izločilo in preneslo na nedoločen čas, do svršetka opazovalne dobe in zdravniške preiskave.

Pogled v našo kriminalno statistiko je dokaj žalosten. Napram enakim zločinom pred vojno so se sedaj uprav strašno razmnožili slučaji krivega pričevanja, slučaji raznih seksualnih zablod in alkoholnih ekscesov. Izredno so se pomnožile tudi tatvine in vlomi, ter razne vrste telesnih poškodb. Čudno pa je, da število umorov in ubojev ni porastlov v istem razmerju, vsaj ne, ako upoštevamo zadnja leta.

Posebnost tvorita dva k sreči osamljena sodna slučaja, oba izpred ljubljanskega deželnega sodišča, prvi iz letošnjega poletja, drugi se je razpravljal včeraj. V ljubljanski okolici so poleti trije pivci, dva trgovca in en šofer, napojili sicer treznega, 20letnega mladeniča z vinom, da je bil ko goba, in še na to so mu odprli usta in mu skoraj po sili vlili vanje pol litra žganja. Uro na to je nesrečnež umrl. Obtoženi po § 335. k. z. so imeli še precej sreče, zlasti jim je pomagala lastna vinjenost in niz drugih okolnosti, radi katerih je senat bil milosten in je enega oprostil, dvema pa prisodil po 14 dni zapora. Če niso podane posebno jasne oprostilne odnosno olajševalne okolnosti, bi bilo pač v interesu preprečenja takšnih činov nepojmljive surovosti in njih kaznovanja, da bi sodbe bile znatno strožje. To naziranje je tudi v skladu z občim pravnim čutom. — Nekoliko lažji, kakor opisani, je včerajšnji slučaj iz domžalske okolice. Dva starejša občana sta nekega prijatelja napajala, da je izpil 3 l močnega vina tekom ene ure, in sicer vsakega pol litra iz vrčka na dušek. Zadnjemu litru so primešali še pol fraklja žganja, katero je prilil gostilničarjev sin. Kmalu po pijači je napojeni umrl. Domači zdravnik je ugotovil alkoholsko otrovanje. Ljubljanski sodni izvedenec je popravil to mnenje v smislu, da je žrtvi omagalo srce vsled preobile pijače, katera je bila vrhutega močna, a je dodal, da je pokojni bil po obdukcijskem izvidu močno degeneriran vsled pijanstva, ker se je razvidelo iz stanja možganov, srca, ledvic, jeter ter še več drugih organov. Po provedenem dokaznem postopanju je senat obsodil oba napajalca, enega na 3 tedne, drugega na mesec strogega zapora, gostilničarjev sin je bil oproščen, ker je dokazal, da ni bil udeležen in je le žganje prilil vinu na ukaz enega udeležencev, ne da bi bil sicer vedel, komu in za kaj je namenjeno to pojačanje opojnosti.

Iz sodne dvorane izgleda naš svet mnogo manj enoličen in manj idealen, kakor iz šolske sobe, predavalnice ali urada. Pri tej priliki smemo naglasiti, da se povsodi občuti, da cerkev niti z mezincem ne deluje, da bi pomagala pri moralnem ozdravljenju ali vsaj uravnoteženju našega ljudstva, marveč da ves njen sistem v praksi uprav tolerira takšne pojave in s političnim hujskaštvom le še podžiga strasti. Sodna dvorana nam vsak dan nudi novih dokazov, da je tako.

Samo še danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.
Lucy Doraine in **Willy Fritsch** v ljubavnem in pustolovnem velefilmu

Princ in kokota

Lep. Willy Fritsch kot vedno zaljubljeni princ ter ženska lepotica Lucy Doraine kot strastno zaljubljena kokota

KINO «LJUBLJANSKI DVOR» Telefon 730.

Pred: veliki monumentalni velefilm **‚Danse macabre‘** (mrt i ples) THE BIC PARADE.

TRAGEDIJA
s
Henny Porten

Pred sodniki

Fertinc je bil delavec; sicer je pa bila tatvina njegov glavni poklic. Ker je nakral po ljubljanski okolici več obleke, bo sedel 7 mesecev. V mirnem arestantovskem poklicu ga je te dni motil njegov nekdanji jetniški tovariš Štencelj, ki je prišel radi njega na zatožno klop. Pred sodnikom sta se bratca spet videla. Štencelj je bil namreč obtožen, da je kupil, oziroma vzel v zastavo suknjič od Fertinca, ki ga je le-ta ukradel. Štencelj pravi, da sicer vé, da ni Fertinc kaj prida, da pa tudi vé, da je on sam, namreč Štencelj, preveč pošten, da bi jemal ukradeno suknjo. Pa je ta vražji sodnik pobrskal po aktih ter Štencelju pojasnil, da v njegovo poštenje ne veruje preveč, ker je bil radi nakupa sumljivega blaga že kaznovan. Štencelj bo plačal 200 Din globe, sicer se bo pa še pritožil.

Polnilna peresa
zlata in navadna priporoča
Narodna knjigarna
Stritarjeva ul. 2. Pred magi tratom.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Četrtek, 21.: «Hlapci». B.
Petek, 22.: Vijolinski koncert bolgarskega virtuoza Saše Popova. Izv.
Sobota, 23.: «Joy». C.
Nedelja, 24.: «Macbeth». Izv.
Pondeljek, 25.: «Drugi breg». A.

Ljubljanska opera.

Četrtek, 21.: «Gianni Schicchi», «Glumači». Gostuje tenorist Pavel Vlahović. A.
Petek, 22.: Zaprto.
Sobota, 23.: «Othello». E.
Nedelja, 24.: ob 3.: «Grofica Marica». Izv.
Pondeljek, 25.: Zaprto.

Šentjakobski gledališki oder

Sobota, 23.: «Pogumni krojaček». Ob 20.
Nedelja, 24.: «Pogumni krojaček». Ob 15.
Nedelja, 24.: «Pogumni krojaček». Ob 20.

Mariborsko gledališče.

Četrtek, 21.: «Morala». B.

Šentjakobčani uprizore v soboto zvečer ob 8. in v nedeljo popoldne ob 3. ter ob 8. zvečer Drinklerjevo štiridejansko pravljico s petjem in godbo «Pogumni krojaček». Snov je zajeta iz davne dobe. Igra bo nudila zlasti mladini obilo pouka, odraslim pa radi komičnih tipov, ki nastopajo, veliko zabave. Pri tej predstavi sodeluje prvič tudi balet. — Predprodaja vstopnic v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

Cankarjevi «Hlapci» se uprizore danes, v četrtek zvečer v ljubljanski drami za naročnike reda B.

Plesni večer hellerausko - laxenburškega ansambla pod vodstvom znane umetnice Valerije Kratine, se vrši 27. oktobra v mariborskem gledališču. Obeta se torej Mariborčanom prekrasen umetniški večer in se priporoča pravočasno rezerviranje prostorov.

«Danes bomo tiči» na mariborskem odru. Koncem tega tedna uprizori mariborsko gledališče kot prvo ljudsko igro Nestroyevo zelo zabavno veseloigro «Danes bomo tiči». Nestroy uživa kot humorist še danes na vseh odrih veliko popularnost in Dunajčani ga celo prištevajo med klasične humoriste. Navidez neverjetno smešno dejanje in situacije kljub vsemu zadovoljijo, ker je v njih precejšen del pristnega humorja in bonvivantske malomeščanske razposajenosti. Vmes je vpletenih več glasbenih točk, kar daje delu specifično noto tedanje dobe. Režira g. Kovič. Sodeluje ves dramski ansambel in orkester vojaške godbe.

Umetniška razstava v Mariboru. Dne 7. novembra se otvori v mariborski kazinski dvorani umetniška razstava. Razstavljajo: prof. Cotič, Kos, Mežan, Pirnat in grafičar Lojze Zagar. Slednji se predstavi prvič mariborski publiki s svojimi izbranimi grafičnimi deli; Pirnat razstavi to pot svoje plastike. Z ozirom na popolno mrtvilo med likovnimi umetniki Maribora obeta ta razstava nove impulze in oživljenje.

Tenorist gosp. Pavel Vlahović gost v naši operi. Nocoj, v četrtek zvečer gostuje v ulogi Cania v Leoncavallovi operi «Glumači» eden najboljših jugoslovenskih tenoristov gosp. Pavel Vlahović, ki si je posebno v Nemčiji pridobil velik ugled in gledališki sloves. Letošnjo jesen je prišel kot pevec prvič v domovino ter priredil v Zagrebu 9. oktobra koncert z največjim uspehom 25. oktobra in 1. novembra gostuje v beograjski operi. Poleg Cania so njegove najboljše uloge v operah «Madame Butterfly», «Manon», «Carmen» in raznih Verdijevih operah.

Koncert violinskega virtuoza gosp. Saše Popova v ljubljanski drami. V petek, dne 22. t. m. je v dramskem gledališču koncert znamenitega bolgarskega violinskega virtuoza gosp. Popova, učenca slavnega češkega violinskega pedagoga Ševčika. G. Saša Popov je violinski virtuoz velikega slovesa in odlične umetniške potence. Posebno pozornost vzbuja po vsej pravici «Gregorijanski koncert», ki ga ima v Ljubljani na sporedu. Zato poset njegovega koncerta najtopleje priporočamo. Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi. Cene navadne dramske.

Nov Cankar v češčini. V Pragi je pravkar izšel prevod Cankarjeve farse «Pohujšanje v dolini šentflorjanski». Igro je zelo dobro prevedel Jan Hudec, katerega zaslužno delo smo pred kratkim ocenili ob priliki njegovega jubileja. Prevodu je dodal kratko biografsko študijo o Ivanu Cankarju, v kateri lepo karakterizira tako Cankarja samega kakor njegovo literarno delo in njegov pomen za slovensko književnost. Knjigo je izdalo založništvo «Zora» v Pragi — Karlinu.

Kulundžićev «Škorpijon» v zagrebški drami. Josip Kulundžić je hrvatski pisatelj mlade generacije in se je posvetil v pretežni meri dramatskemu ustvarjanju. Napisal je najprej «Polnoč»; lani je sledil «Škorpijon», ki ga je gledališka uprava v Zagrebu sprejela med repertoar ter ga te dni prinesla na oder. Kulundžić obdeluje v «Škorpijonu» problem, kako človek dela zlo in kako postane po ljudskem mišljenju slab član človeške družbe. To razmerje je prikazal v odnošajih sina napram materi, ki se čuti popolnoma osamljeno, kadar se sin poroči. Žena otme sina materi in sin pozabi nanjo, ki mu je dala življenje. Drama, ali kakor je pisatelj sam nazval svoje delo, «groteska», ima tri dejanja, od katerih je po sodbi kritike prvo najšibkejše, zadnje pa najmočnejše. Delo, ki je imelo na deskah dober uspeh, je režiral Ivo pl. Raić.

Zagrebški dirigent Krešimir Baranović, skladatelj ljubkega baleta «Srce iz lecta», je pozvan v Prago na gostovanje. Dirigiral bo večer jugoslovanske muzike.

Domače vesti

Prva redukcija kave in čaja

Kakor znano, je g. minister Krajač natančno izračunal, koliko milijonov bi naš narod prištedil, ako bi činovniki po uradih in zlasti po ministrstvih ne pili čaja in kave. Sedaj sme g. Krajač zabeležiti svoj prvi uspeh. Minister prosvete je izdal obširno naredbo o redukciji kave in čaja. Prepovedati si teh strupov ni upal, pač pa je omejil uživanje po točno določenem posebnem uriniku in po kategorijah. Po temeljitem pojasnilu, zakaj kako in radi česa je zavživanje kave in čaja v ministrstvu prosvete škodljivo, pravi ministrska naredba: Činovniki ministrstva prosvete smejo naročevati čaj in kavo samo od 8. do 9. dopoldne in to samo za sebe. Gostom se ne sme naročevati kave (iz česar se da sklepati, da smejo piti v ministrstvu čaj). Služiteljem se naročevanje in zavživanje kave v ministrstvu prosvete sme odobravati. Torej samo čaj!

Iz te naredbe sledijo torej ti-le predpisi, ki jih objavljam najširši javnosti v pouk in razvedrilo:

1. Činovniki v ministrstva prosvete smejo piti v pisarnah i kavo i čaj. Naročevati pa smejo oboje le od 8. do 9. ure.

2. Gosti (to so državljani, ki prihajajo v ministrstvo na prijateljske razgovore, vštevši morda tudi one, ki prihajajo po opravkih, kar pa še ni jasno) smejo piti le čaj. Glede naročevanja še niso izšli podrobni predpisi.

3. Služitelji ne smejo piti kavo, pač pa čaj v poslopju ministrstva. Priporočam jim pa bife, ki se nahaja tik poleg poslopja ministrstva.

Razglašam v imenu našega najvišjega patrona sv. Bonifacija. MAC

---

* **Novi predsednik TPD.** Na včerajšnji seji upravnega sveta TPD v Ljubljani je bil izvoljen za predsednika družbe g. Adolf Mihk, veleindustrijalec in predsednik Udruženja radarskih podjetnikov v Beogradu.

* **Izpremembe v državni službi.** Šumarski nadinženjer šef šumske uprave na Bledu Fran Miklavič je premeščen v Kranjsko goro kot šef tamkajšnje šumske uprave. V področju ljubljanske direkcije državnih železnic sta imenovana Ivan Kuster za uradnika 2. skupine II. kategorije na glavnem kolodvoru v Mariboru in Josip Vales za nadzornika proge v Celju v 1. skupini III. kategorije. Jože Zajc, uradnik v komercijalnem oddelku prometnega ministrstva je pomaknjen v 6. skupino I. kategorije.

* **Razpisani službeni mesti.** Pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani se odda mesto pisarniškega uradnika s pravicami uradnika II. ali III. kategorije. Med prosilci, ki morajo vsi imeti strokovne izpite za službo v sodni pisarni, imajo prednost oni, ki so že izurjeni in sposobni voditi veliko knjižnico. — Pri okrajnem sodišču v Ptuju se odda mesto izvršilnega uradnika. Namesti se v prvi vrsti uradnik, v podrejeni vrsti pa poduradnik ali sluga.

* **Premeščenja v osnovnošolski službi.** V osnovnošolski službi so premeščeni nastavni učitelji, oziroma učiteljice: Milan Kočuvan v Maribor (na deško meščansko šolo), Stanko Kodrič v Šoštanj (na meščansko šolo), Helena Vauhnik v Slovenjsko Bistrico (na meščansko šolo), Terezija Aleksič v Št. Lenart (na meščansko šolo), Oton Bajde v Studence, Marija Grobelnik v Črenšovce, Olga Lorger v Šmartno pri Slovenjgradcu, Bogumila Roškar v Črno, Vanda Medica v Gotovlje, Josip Hergouth v Mežico, Marjeta Jan v Nedelico in Rafaela Trebše v Sebeborce.

* **Pedagoški kongres v Pragi.** V dneh od 31. oktobra do 3. novembra se vrši v Pragi kongres za vzgojo otrok normalne in abnormalne inteligence. Inozemski udeležniki kongresa dobe znižano vožnjo na železnici.

* **Himen.** V Mariboru se je poročil g. Andrej Petek, hišni posestnik in trgovec s gospodično Marjano Mežikovo iz Vuzenice.

* **Iz Vodnikove družbe.** Knjige so se začele razpošiljati na posamezne poverjenike za tiste člane, ki so plačali članarino za leto 1926. Nekaj poverjenikov še vedno ni naznanilo števila članov in poslalo članskih prispevkov. Za te je nevarnost, da ne bodo dobili več knjig. Iz tehničnih razlogov in radi velikega navala onih, ki bi še radi imeli letošnje knjige, prosimo g. poverjenike, da z današnjim dnem **popolnoma ustavijo pobiranje članov za 1926.** in jih nabirajo **le za 1927.** Ko bodo vsem poverjenikom knjige razdeljene, bomo za preostalo zalogo za l. 1926 zopet otvorili vpisovanje. Onim g. poverjenikom, ki v prihodnjih dneh pridejo po opravkih v Ljubljano, priporočamo, da knjige osebno odnese. (Delniška tiskarna, Miklošičeva cesta 16.)

* **Državni most v Medvodah.** Prejeli smo: Promet na Ljubeljski državni cesti je v Medvodah prekinjen že polne tri tedne, ker od Sore porušeni most še ni obnovljen. O zadevi se širijo razne neutemeljene govorice. Kakor doznavamo, je za popravo poškodb povzročenih po poplavi na državnih cestah in mostovih potrebni kredit že dovoljen. Načrt za provizorični most na dosedanjem mestu je napravljen, z deli pa še ni pričeto, ker kredit še ni otvorjen. Novi definitivni most je projektiran približno 50 m višje v smeri proti Goričanam, da bodo s tem glede na vedno naraščajoči avtomobilski promet odpravljeni trije nevarni ovinki v Medvodah. Škoda na vseh od poplave prizadetih deželnih cestah in mostovih je ocenjena na okroglo 11 in pol milijona dinarjev. Kredit menda še ni dovoljen.

* **Otvoritev nove lekarne v Laškem.** Dr. chem. in magister pharm. Stanko Kmet-Bergant v Ljubljani je vložil prošnjo za podelitev koncesije in otvoritev nove javne lekarne v Laškem. Eventualne ugovore je vložiti v štirih tednih pri velikem županu ljubljanske oblasti.

* **Za Sokole znižana vožnja na železnicah.** Z odlokom prometnega ministrstva je Sokolom-vežbalcem dovoljen 50% popust na naših železnicah, kedar potujejo na kak zlet ali pa k javnim vežbam.

* **Znižanje potniške tarife.** V Zagrebu so se včeraj sestali delegati vseh direkcij naših državnih železnic na konferenco, ki bo trajala tri dni. Konferenca bo končno sklepala o novi potniški tarifi. Kakor se zatrjuje bo potniška tarifa znižana za 30 do 35 odstotkov.

* **Promet na progi Vinkovci-Subotica.** Prošli torek je bil otvorjen celokupni promet na progi Vinkovci-Subotica preko varijante pri Bogojevem, ki je sedaj dovršena.

* **Strokovna šola za mizarstvo na Rakovniku.** Minister za trgovino in industrijo je podelil strokovni šoli za mizarstvo v salezijanskem zavodu na Rakovniku v Ljubljani pravico javnosti, s katero je zvezana pravica izdajati izpričevala, ki nadomeščajo dokaz redne dovršitve učne dobe (pomočniško pismo, oziroma pomočniški izpit) za mizarsko obrt.

* **Kaj lahko dobiš za 10 Din?** Ako kupiš srečko v prid zgradbe Sokolskega doma v Šiški, lahko zadeneš pri žrebanju, ki se vrši nepreklicno dne 1. novembra t. l. pod državnim in saveznim nadzorstvom, v efektnih dobitkih: en nov Ford avto, 1 hrastovo jedilnico, spalnico, pisalni stroj (Undervood) vagon premoga, moderni šivalni stroj, kuhinjsko opremo, moško kolo in 100 m platna ter nebroj denarnih dobitkov od 15.000 dinarjev navzdol. Vseh dobitkov skupaj je 3140 v skupni vrednosti Din 200.000. Segajte v čim večji meri po srečkah, ki jih dobite po vseh trafikah v Ljubljani, Mariboru in Celju ter pri »Društvu za zgradbo Sokolskega doma v Šiški«, s čimer koristite i sebi i društvu, da si zgradi čim prej skromno lastno streho v nadomestilo za odpovedane mu lokale. Vsi imetniki srečk se opozarjajo, da najkasneje do 30. t. m. plačajo prodane oz. vrnejo neprodane srečke, ker bi bilo sicer društvo primorano iste razveljaviti. — Zdravo!

* **Velikodušen dar za poplavljence.** G. Andrej Šarabon, veletržec v Ljubljani, je daroval ob 40 letnici obstoja svoje tvrdke za poplavljence v polhovgraški, žirovski in peljanski okolici znesek 10.000 Din, ki ga je izročil velikemu županu ljubljanske oblasti. Bodi mu za ta plemeniti, človekoljubni dar izrečena v imenu prizadetega prebivalstva najtoplejša zahvala!

Pozor!

Predno si nabavite moško in žensko suknó in da se bodete prepričali o ugodnih cenah, Vas vljudno vabim k ogledu zimskega blaga v trgovini JOSIP SLIBA, Stari trg štev. 21 (poleg Zalaznika).

* **Srbsko-choravtsko-česky slovnik** (slovar) je pravkar izdalo založništvo J. Otto v Pragi. Skupno sta besednjak sestavila Dušan Dajičić, vicekonzul kraljevine SHS v Pragi in František Šobr, gimn. profesor v Benešovu. Slovar ima 922 strani 8° in stane broširan 100 Kč, vezan 115 Kč. Tako obširen srbo-hrvatski slovar, kakor je ta, še ni bil doslej izdan v češki literaturi.

* **»Ženski svet«** za oktober 1926 je pravkar izšel. Pod zaglavjem »Obrazi in duše« priobčuje urednica lista Pavla Hočevarjeva članek o Ellen Keyevi; besedilo spremlja tudi slika. Ksaver Meško je prispeval pesmi co »V noćni tišini«, France Bevk nadaljuje »Povest male Dore«. Ivan Vouk objavlja nadaljevanje spisa »Iz spominov Ane Andrejevne«, Radivoj Rehar dve pesmici: »Včasih se mi zdi« in »Pesem o astrah«. Igor Volk ima prozo »O, kam gredo naša dekleta«, Marija Lamutova se oglaša z verzi »Pesem, ki le enkrat zazveni...« Dora Grud nova piše črtico »Dina ima prijateljico«. Številka prinaša še članek o kongresu Mednarodne ženske zveze ter drja Franceta Debevca sestavek o Tuberkulozi dece. V izvestjih najdemo kopo beležk, rubrike o materinstvu, higijeni in kuhinji ter gospodinjstvu. Pod naslovom »Iz naše skrinje« se nadaljuje popis Makedoncev. Številki je priložena običajna krojna priloga. »Ženski svet« izhaja vsak mesec in stane za Jugoslavijo 64 Din letno. Uprava lista za SHS je v Ljubljani, Karlovška cesta 20.

* **Slaba lovska sezona v Baranji.** Ta teden se je pričela zimska sezona v baranjskih loviščih pri Osjeku. Na lov se je podalo 40 lovcev, ki pa so se vrnili le s petimi zajčki. O drugi divjačini ni bilo sledu. Letošnja silna poplava je uničila vso divjačino.

* **Visoka starost.** V Travniku v Bosni je te dni umrl tamkajšnji seljak Mato Frančić. Njegova smrt je vzbudila veliko senzacijo, ker je mož dosegel starost 126 let. Rojen je bil leta 1800. Oženjen je bil trikrat: s prvo ženo je živel 30 let, z drugo 49, a s tretjo 8 let. Težje bolan ni bil nikoli do letošnjega leta.

* **Gradnja vodovoda v Šibeniku.** Mestna občina v Šibeniku je pričela nedavno z gradnjo nujno potrebnega vodovoda. Vlada je k gradbenim stroškom prispevala z zneskom 200.000 dinarjev.

* **Žepne tatvine v Kamniku.** Ob priliki živinskega sejma v Kamniku dne 15. t. m. so se utihotapili med sejmarje na sejmu in v gostilnah kakor ponavadi tudi to pot prefrigani žeparji. Med temi je bila tudi neka ženska Marija Šikač že znana žeparica, sicer po poklicu šivilja doma iz Sv. Nedelje pri Somboru. Ta je izmaknila posestnici Heleni Dolinar iz Terboj denarnico z nad 3000 Din vsebine, Antoniji Koncilja iz Jeranovega pa denarnico s 510 Din. Žeparica je po izvršenih tatvinah izginila brez sledu.

* **Nagla smrt magistra farmacije.** Na Sušaku so našli predvčerajšnjim v skladišču drv na Delti truplo mladega moža. Bil je to mag. pharm. Emil Kovačić iz Vukovara, ki se je nahajal na potu k svoji ženi, ki se mudi v Črnem logu. Kakor so zdravniki ugotovili, je Kovačića zadela kap.

* **Uboj pri Zagrebu.** V soboto zvečer je napadla blizu Kraljevca skupina neznanih mladeničev seljaka Verigo, ki se je vračal iz Zagreba. Napadalci so metali na Verigo kamenje in ga tako na mestu ubili. V bližini se nahajajoči Mato Sabljić iz Kraljevca je hotel priskočiti Verigi na pomoč, a je bil pri tej priliki tudi sam težko ranjen. Verigo so prepeljali v mrtvašnico, Sabljića pa v bolnico. Za napadalci ni sledu.

* **Velik goljuf pod ključem.** V Nemčiji je bil nedavno na zahtevo sodišča v Sofiji aretiran Izak Neuberger iz Amsterdama, katerega je Nemčija izročila Avstriji, a Avstrija naši državi, da ga izroči Bolgariji. Naše policijske oblasti pa so dobile nalog, da ga izroče upravi mesta Beograda, ker je leta 1920. izvršil v Beogradu dve veliki goljufiji. Na podlagi falsificiranih rekov je dvignil pri Jadranski banki 36.000 frankov, pri Gradjanski banki pa 30.000 frankov. Neubergerja so iz Maribora odpravili v Beograd.

* **Velika sleparstva poštnega uradnika v Zagrebu.** Direkcija pošte v Zagrebu je dognala, da je uradnik Franjo Pelc napravil tekom zadnjega časa malverzacij za preko 300.000 Din. Falsificiral je pobotnice, mesečne obračune za telefon in razne poštne vrednotnice. Živel je razkošno, končno pa je pobegnil v Francijo, kakor navaja njegovo poslovilno pismo. Policijska tirallica mu je za petami.

* **Največjo izbiro klasičnih in modernih skladb** za vse instrumente in petje ima vedno v zalogi le Matična knjigarna, Ljubljana, Kongresni trg. 1385

* **Pri prehlajenju,** nahodu, vnetju vratu, živčnim boleznim in trganju v raznih udih je dobro popiti pol čaše Franc Jožefove grenčice vsak dan, kar Vam prebavo olajša. Po izjavi vseučiliščne klinike je Franc Jožefova grenčica neprecenljive vrednosti. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah. 65

Samo še en dan

in vrtelo se bo

KOLO USODE
KOLO TRPLJENJA
KOLO LJUBEZNI
KOLO STRASTI
KOLO SREČE

veletilm, ki ga spremlja sol sto in operni zbor.

KLITNI KINO MATICA

Iz Ljubljane

u— **JNAD »Jadran«** prične v tem tednu s svojim rednim delom. Za tovariše, ki so se letos vpisali v društvo kot novinci, se je osnoval »Novinski tečaj«, katerega prvi sestanek se vrši v četrtek, 21. t. m. ob 20. uri v društveni čitalnici. O programu in ustroju »Jadrana« referirajo tov. dr. Bajič, Jelenc in Rus. Za tov. novince je udeležba obvezna, poleg tega pa vabimo ostale tovariše, da s svojo prisotnostjo pokažejo zanimanje za ta tečaj. — Prvi sestanek novoosnovanega socijalno-političnega seminar je se bo vršil v ponedeljek ob 20. Na tem sestanku se bo razpravljalo o podrobnem delu v seminarju. Sestanka naj se udeleže oni tovariši, ki so se prijavili za seminar, oni tovariši pa, ki se za delo v seminarju zanimajo, naj se javijo pri tov. tajniku. Ob tej priliki ponovno opozarjamo vse tovariše, ki še niso obnovili vpisa v društvo, naj to nemudoma store. Istotako vabimo vse abiturijente, ki nameravajo nadaljevati svoje študije na ljubljanski univerzi, da se vpišejo v naše društvo. — Odbor.

u— **Vodnikova družba in Simon Gregorčičeva knjižnica.** Vsi člani Vodnikove družbe, ki so se za leto 1926 prijavili v Simon Gorčičevi knjižnici dobijo družbine knjige v knjižnici ob poslovnih dneh to je v torek, sredo, četrtek, in petek od 5. do 7. ure zvečer. Hkratu se pobira članarina po Din 20. za leto 1927. Tudi za leto 1926 se sprejme še nekaj članov v družbo.

u— **JDNM Edinost.** V petek ob 19.30 članski sestanek združen s predavanjem br. Dolefa Prešerna: »Pokret moderne v slovenski literaturi«. Vsi in točno!

Ljubitelji psov

oglejte si vsi zanesljivo v senci z čudovito

RIN-TIN-TIN

kako rešuje gospodarje — Pretresljive scene — Izborna dresura. — Prvič v Ljubljani

Pride: **Polnočno solnce**

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri **KINO IDEAL.**

Ne to le, da nudi dobro ohranjeno blago, ona uporablja le

CREME MOUSON

ABONENTI

dobijo dobro in ocen nano v restavraciji pod „skalco" Mestni trg 11

Gostom se ahko postreže z domačo, srbsko dunajsko in francosko kuhinjo

Za jedila in vina preko ulice poceben pop st

Vsak dan se vrši od 20 do 24 ure KONCERT

Z radostjo se čakam moje goste.

Josip Uran, restavrater

u— **Žalna seja CMD.** Vabijo se vse ljubljanske podružnice CMD k žalni seji, ki se priredi v časten spomin rajnemu družbinemu predsedniku g. Senekoviču 22. t. m. ob 15 v mali dvorani Narodnega doma.

u— **Občni zbor Glasbene Čitalniče** je zbog tehničnih ovir preložen na soboto, ob 20. — Odbor

u— **Zveza Jug. demokratske mladine** ima izredno sejo danes v četrtek, ob 20. zvečer Gajeva ulica štev. 2-I. Radi važnosti sklepov se morajo seje brezpogojno udeležiti vsi br. odbornik.

u— **Kino Matica za naše poplavljence.** Jutri se vrši v kinu Matica premijera slovitega francoskega filma La Roue (Kolo), ki predstavlja eno od najbolj posrečenih del znamenitega francoskega podjetja Pathé. Kino Matica se je odločila, da posveti ves izkupiček te predstave našim poplavljencem. Kot posebno atrakcijo je pridobil »Rdeči križ« za to dobrodelno predstavo sodelovanje solistov in pa opernega zbora ljubljanskega Narodnega gledališča, ki ga bo iz posebne ljubeznivosti vodil naš odlični dirigent g. Anton Neffat. Razprodajo vstopnic je prevzelo narodno ženstvo. Predstava, ki po vsebini filma in svojem umetniškem značaju obeta prvovrsten užitek, se vrši pod protektoratom »Rdečega križa«. Opozarjamo občinstvo naj si pravočasno preskrbi vstopnice.

u— **Odboru za poplavljence v Žireh** je daroval g. dr. Fran Novak, odvetnik v Ljubljani Din 300.—.

u— **Pokvarjene klobase v Ljubljani.** Občinstvo se često pritožuje nad tem, da se prodajajo v Ljubljani na trgu in po gostilnah klobase, ki več ali manj smrde. Občinstvo se naproša, da vsak tak slučaj naznani tržnemu nadzorstvu, Vodnikov trg št. 5. Vzrok gornjemu pojavu leži v tem, da izdelovalci klobas nimajo do sedaj primernih prostorov v stari mestni klavnici. In ker posebno primanjkuje hladilnih prostorov v lastnih obratovališčih. Kakor hitro bo v obratu nova mestna klavnica in hladilnica bo prišlo v Ljubljani v promet le meso najboljše kakovosti in bodo odpadli sličnі pojavi.

u— **Tatvine.** V noči na 16. t. m. se je pojavil v Rožni dolini doslej še neznan kokošji tat. Poskušal je svojo srečo na več dvoriščih, posrečilo se mu je priti do plena le v dveh primerih. Odnesel je najtežjo kokoš iz drvarnice strojnega stavca Rado Šturma na cesti IX št. 2 in iz sosedne drvarnice čuvaju tobačne tovarne Antonu Ambrožu istoteko najlepšo kokoš. — Dimnikarskemu mojstru Josipu Špilerju stanujočemu na Emonski cesti št. 9 je neznan zlikovec odpeljal dva mlada psa dobermanske pasme, vredna 1000 Din. Eden ukradenih psov je črne, drugi rjave dlake. — Trgovcu Alojziju Jerančiču na Karlovski cesti št. 8 je na dvorišču v Tešarski ulici ukradel neznan dolgoprstnež medeno vodno pipo. — Na Vodnikovem trgu je bilo dne 17. t. m. Frančiški Bokal iz Zaleš ukradeno z vozička 100 Din gotovine.

u— **Karambol kolesarja in avtomobilista.** Kleparski vajenec Josip Blatnik se je peljal v torek opoldne s kolesom po Masarykovi cesti proti Dunajski cesti. Vozil pa je mesto po desni po levi strani. Na vogalu obeh cest mu je nenadoma privozil nasproti neznan avtomobil, ki je vrgel kolo in voznika po tleh. Blatnik je odnesel pri padcu k sreči samo lahke telesne poškodbe, precej pa je trpelo njegovo kolo.

u— **Drobiž s policije.** Tatinska in vlomilska sodrga je postala v Ljubljani zadnji teden zopet predrznejša in podjetnejša, kar kažejo številne drobne tatvine in vlomi. Noči ni razgrajači so neumirljivi ter imajo stražniki z njimi prav velike križe in težave. V ljubljanskih gostilnah točijo že novo vino, ki menda ni slabo, kajti ne mine skoro dan brez prijav pijanosti na ulici. Včasih postanejo pijanci celo prekorajžni in izzivajo drug drugega tako, da pride do dejanskih spopadov. Predsnočnjim so bili aretovani trije taki petelini in neki berač, ki se je pijan sesedel na ulici.

u— **Seznam izgubljenih predmetov,** prijavljenih policijski direkciji v Ljubljani v času od dne 1. oktobra do 15. okt. 1926: 1 denarnica z legitimacijo in malo svoto denarja, 1 zlata zapestnica, 1 črna usnjata denarnica z 360 Din, 1 delavska knjižica last Franc Peklenik, 1 zlata igla s petorobno zvezdo, 1 podoficirska sablja, 1 črna usnjata denarnica z majhno svoto denarja: 1 napolnilno pero »Montblanc«, 1 rujava usnjata denarnica z malo vsebino, 1 ščipalnik z zlatim okvirom, 1 rujava usnjata listnica z več lo svoto denarja, 1 srebrna moška ura z verižico, 1 rjava listnica z belim kamnom, 2 bankovca po 100 Din, 1 zlata verižica s svetinjo, 1 otroški dežnik.

Iz Maribora

a— **Razpis.** Okrajni zastop v Mariboru razpisuje dodatno licitacijo za dobavo in vožnjo gramoza za leto 1926 in sicer za okrajne ceste: Langertal, Ptuj, Svečina, Vurberk (delno), Fram, Rače, Ptuj, Rače-kolodvor, Rače, Slivnica, Ruše (delno) in Melje. Interesenti dobijo vsa natančnejša pojasnila v pisarni Okrajnega zastopa v Mariboru, Koroška cesta štev. 26-II. med uradnimi urami. Usmena razprava ponudnikov se bo vršila v petek 29. oktobra 1926 ob 9. dopoldne v sejni dvorani Okrajnega zastopa v Mariboru.

a— **Kaj pa naši biografi?** Čitamo, da pripravljajo v Ljubljani celo serijo mladinskih filmskih predstav iz naravoslovja, potopisov in zdravstva. Kaj pa mariborski biografi? Nedavno se je pri odborovi seji mariborske JČ lige z obžalovanjem konstatiralo, da nam naši biografi servirajo samo filme nemških agencij, nikdar pa krasnih stvari, ki jih zadnji čas nudi češka filmska industrija. Niti grandijožnega sokolskega zleta ne moremo dobiti semkaj. Želeli bi torej malo več kulture v naše biografe in pa razgleda po slovanskih državah.

a— **Ljudska univerza.** V soboto 23. t. m. se vrši v veliki kazinski dvorani koncert violinskega virtuoza Saše Popova. Mladi bolgarski umetnik gostuje po vseh evropskih centrih z največjim uspehom. Zato vlada tudi v Mariboru za to prireditev izredno zanimanje. Vstopnice se dobijo v predprodaji pri ge. Zlati Brišnik in g. Hoferju. V pondeljek 25. t. m. predava o Panevropi g. urednik Golob, ki se je sam udeležil panevropskega kongresa na Dunaju.

a— **Društvo zobotehnikov za Slovenijo** v Ljubljani, pripravljalni odbor za mariborsko oblast v Mariboru, naznanja vsem stanovskim tovarišem in jih vabi na ustanovni občni zbor, ki se vrši dne 23. oktobra 1926 v restavraciji hotela pri Zamorcu ob 20. uri zvečer s sledečim dnevnim redom: pozdrav in nagovor, volitev odbora, čitanje pravil in slučajnosti. 1387

a— **Žaljenje državnih organov ter državnega jezika.** Še vedno so v Mariboru elementi, ki ne morejo pozabiti ljube Avstrije. Kakor hitro so malo dobre volje, pa že kriče, da so nemškega pokolenja, misleč da je to posebno častno, če pijani po ulicah dokumentirajo, da niso pošteni slovenski sinovi, temveč tujerodci. Neki mariborski trgovec v Gosposki ulici, G. Ernest, je snoči na Glavnem trgu v vinjenem stanju tako razgrajal, da je bil stražnik primoran za pozvau k miru radi kaljenja nočnega miru. G pa je stražnika nahrulil, da ne razume tega kitajskega jezika, katerega govori.

Iz Celja

c— **Izredna seja okoliškega občinskega sveta** se vrši danes, v četrtek ob 7 zvečer. Na dnevnem redu je sprejetje proračuna za leto 1927. Ker mora proračun radi poviškov doklad potrditi ministrstvo, ga je treba pravočasno predložiti, da ne bo občinsko gospodarstvo zaostajalo. Upamo, da bo ta seja sklepčna in da se bodo oni gospodje, ki so se zadnjič odstranili, spametovali.

c— **Žalni dan krajevne organizacije vojnih invalidov v Celju.** V torek je po svojem vsakoletnem običaju počastila krajevne organizacija vojnih invalidov spomin na svoje tovariše z mašo zadušnico v cerkvi sv. Danijela, katere se je pa udeležilo poleg vojnih žrtev le pičlo zastopnikov raznih uradov in oblasti ter občinstva. Častno je bil zastopan celjski častniški zbor. Žalni dan vojnih invalidov naj bi postala pijetetna zadeva celokupnega prebivalstva, ki bi se moralo spominjati s hvaležnostjo onih milijonskih žrtev, ki so padle za boljšo bodočnost nas vseh in naših potomcev.

c— **Celjsko poverjeništvo Vodnikove družbe** javlja na razna vprašanja vsem ustanovnikom in članom, da knjige v Celje še niso došle, pač pa se to zgodi najbrž tekom prihodnjega tedna. Vsekakor bodo člani obveščeni o tem v dnevnem časopisju, kjer se bo tudi sporočil način kje in kako naj dvignejo svoje knjige.

c— **Plesna šola v Celju.** Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije, podružnica Celje, naznanja, da se prične plesna šola danes v četrtek, 21. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Poučeval bo g. Trošt iz Ljubljane. Vaja se bo vršila redno vsak četrtek. Z vpisovanjem se prične eno uro pred pričetkom. Vstop imajo člani in poljih vpeljani gostje.

c— **Gledališka predstava Narodne čitalnice.** Narodna čitalnica v Celju priredi v nedeljo, dne 24. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma Finžgarjevo »Verigo«, ljudsko zgodbo v treh dejanjih. Ker je čisti dobiček namenjen za izpopolnitev ljudske knjižnice, je upati, da bo obisk povoljen.

c— **Razglas prostih stanovanj v Celju.** Stanovanjsko sodišče I. stopnje v Celju objavlja v smislu zakona prosta stanovanja v Celju in v okolišu celjskega srezkega poglavarstva. Prizadete stranke se pozivajo, da do 25. t. m. do 12. dop. naznanijo v pisarni stanovanjskega sodišča, na katero stanovanje reflektirajo.

c— **Smrtno ponesrečil** je 17letni Franc Špiler iz Trbovelj, kleparski vajenec pri kleparju Taškeriu v Celju. Gospod Taškeri ima večje delo v Dobovi, kjer popravlja cerkveno streho. V sredo dopoldne je delal na strehi Špiler, ne da bi bil privezan. Ker mu je spodrsnilo, je padel 15 m globoko in se ubil. Mojstra ne zadene nobena krivda, ker je preskrbel vsa predpisana sredstva za varnost delavcev in jim zabičal njih uporabo.

Ali že veste????

da je bila publika v Zagrebu pri filmu „Polnočno solnce" tako ginjena, da se od 50.00 obiskovalcev niti eden ni mogel ubraniti solz? — da se je mlado i staro dijaštvo bilo po cele ure čakalo pri blagajni na vstopnice? — da je tudi precej tujih državljanov v Zagrebu si ogledalo zgornji film in so nam isti že izjavili, da si tudi v kino Ideal ponovno ogledajo? — da „Polnočno solnce" nudi več, kot vsakdo zamore priča ova?

Kakor je delala že Vaša stara mati, bilo je pravilno.

Kuhala je svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Iz Kranja

r— *Zima pred durmi.* Po deževju v ponedeljek so nastopili sedaj solnčni jesenski, toda mrzli dnevi. To pot je sneg močno pobelil vrhove bližnjih planin, kakor Grintovca s tovariši do Krvavca, Stol, Storžič in druge do 1900 m nižje. Vendar se je sneg že drugi dan pred solncem umaknil. Divni razgledi se nudijo v takih dneh izletnikom s Šmarjetne gore in Sv. Jošta, na kar opozarjamo zlasti Ljubljančane. V jutranjih urah je pritisnil precej oster mraz, včeraj zjutraj je kazal toplomer 2 stopinji C nad ničlo.. Ljudje pričakujejo naklonjenosti od današnje Urše, ker «kakor ta pokima, taka bo zima.»

r— *Aretacija mladega nasilneža.* Predvčerajšnjim so aretirali orožniki Mirka Mačka doma z Velesovega pri Kranju, ki je ob priliki nedeljskega cerkvenega proščenja v Šenčurju napadel in z nožem smrtno ranil Alojzija Štera, 18letnega županovega sina z Visokega. Maček je star 20 let in se izgovarja s pijanostjo. Slučaj ponovno ilustrira pogubon vpliv alkohola. Maček je bil oddan v zapore tukajšnjega okrajnega sodišča.

r— *Novo šolsko poslopje.* V Rožni ulici za lastnim poslopjem preuteja Mestna hranilnica pritlično hišo v enonadstropno stavbo za učilnice, namenjene za puškarsko in nameravano pletarsko šolo. Puškarska šola, katere štiri letnike obiskuje v tekočem šolskem letu okrog 30 učencev, ima delavnice v Narodnem domu, učilnice pa začasno v gimnazijskem poslopju. Vsled akcije za ustanovitev pletarske šole, ki naj bi se tudi nastanila v tem poslopju, se bo vršil v petek komisijonelen ogled za povečanje v dvonadstropno hišo. Gradnja, ki dobro napreduje, je poverjena podjetju Slavec.

r— *Repriza «Revčka Andrejčka».* V nedeljo dne 24. t. m. ob 16. uri v Narodnem domu bo ponovil gledališki odsek Kranjske narodne čitalnice «Revčka Andrejčka», popularno igro s petjem, na kar že danes opozarjamo zlasti okoliško prebivalstvo.

r— *Iz poslovnega sveta.* Lesna družba Lignum je znižala osnovno glavnico od 225 tisoč na 150 tisoč Din. Mesto izbrisanih poslovodij omenjenega podjetja Josipa Majdiča in Franca Šajovica sta se vpisala dr. Šemrov in Ivan Zabret, tvorničar v Bobovku pri Kranju.

— *Tekstilna tovarna «Jugočeška»* zida na svojem zemljišču tik državne ceste večje enonadstropno vratarjevo hišo. V suterenu bosta dve večji avtogarži, v prvem nadstropju pa sobi za pregledovanje delavcev in delavk ter prostori za vratarja, v nadzidku pa vratarjevo stanovanje. Poleg hiše je postavljena nova mostna tehtnica. Od tvorniških objektov, ki ležijo nižje gradijo k vratarjevemu poslopju dva nasipa za cesto. Poslopje je do strehe že zgrajeno. Podjetje bo napeljalo od kolodvora do svojih objektov industrijski tir.

r— *Kolo jug. sester v Kranju* priredi danes v fizikalni sobi kr. gimnazije predavanje. Predavala bo ga. dr. Tekla Pance-Kenk *«O negi dojenčka»* Ker bo predavanje poučno in zelo zanimivo se matere, ženstvo sploh, vljudno vabite, da se ga kar najštevilnejše udeležite.

Iz Trbovelj

t— *Ob priliki slavnosti odkritja* spomenika padlim vojakom se bodo prodajali mali črno obrobljeni listki z napisom: Mal položi dar vojnim žrtvam na oltar. Izkupiček je namenjen vojnim žrtvam v trboveljski občini.

t— *Šolske razmere v Hrastniku.* Na dekliški šoli v Hrastniku je nastavljena ga. Karba-Grozdnikova. Na dekliški šoli je pričela suplirati g. Rajnerja, ki je odšel na daljši bolezenski dopust gdč. Laznikova. Pouk je sedaj normalen na obeh šolah. Žal da se ni ustreglo radi paralelk za 1 razred, ki šteje skupno 170 otrok.

t— *Uradni dan okrajnega sodišča* se bo vršil v Hrastniku pri Rošu v soboto 23. t. m.

t— *Kostanjarji v Trbovljah.* V trboveljsko občino je prišlo več kostanjarjev, ki so postavili svoje stojnice na najbolj prometnih krajih. Prodaja kostanja jim gre prav dobro izpod rok.

t— *Nova mesnica v Hrastniku.* V Sv. Lenartu si je postavil novo mesarijo in klavnico poleg svoje hiše sredi kolonije Log, g. Vid Senica, po domače «pri Talijanu». Mesarsko obrt bo izvrševal njegov sin. Tako dobimo v Hrastniku že petega mesarja.

t— *Kamenita ograja pri stari vili* rudniškega ravnateljstva v Hrastniku se je znatno premaknila, s čimer je podan dokaz o aktivnosti plazovja v tem predelu.

t— *Konkurenca med prodajalci sadja.* Iz obmejnih občin so pričeli v zadnjem času prihajati zelo pogosto v trboveljsko občino prod... ...si od domačih prodajalcev in pridejo s svojo lastno robo, delajo dobre kupčije.

t— *Nov obširen vrt si je pričel* delati pod stavbiščem nove šole g. Ferdo Roš, veleposestnik v Hrastniku. V hrastniški kotlini nima nobeden velikega vrta razen še veleposestnika g. Alojza Logarja in rudniškega ravnatelja inž. Drolca.

t— *Knjižnica za varstvo otrok* in mladinsko skrb na Vodah je odprta vsak četrtek.

Naši onstran granic

p— *Nova ladja «Trieste»*, bo spuščena v morje v nedeljo 24. t. m. v ladjedelnici sv. Marka v Trstu. Prisostvovala bo princezinja Giovanna.

p— *Odstopil je* tajnik furlanske učiteljske fašistovske organizacije profesor Garassini. Napram slovenskim učiteljem je bil silno brezobziren. «Osservatore Romano» ga je bil napadel radi širjenja protiverskih načel v šoli in med učiteljstvom. Od takrat je bilo njegovo stališče omajano.

p— *«Lega Nazionale»*. Fašistovsko glasilo konštatira z veseljem, da so vse šole «Lege» zopet polne tujerodnih otrok. Obisk je še številnejši od lanskega. Skoro 5000 otrok je zajela letos «Lega Nazionale». Otvorijo se še novi zavodi. «Popolo di Trieste» obeta članek, ki obrazloži prodiranje «Lege» v kraje, ki jih je Avstrija držala v globoki nevednosti, ki so bili obljudeni po poldivjih ljudeh in katere so ogrožale bande brigantov in morilcev . Članek bo posebna zanimivost.

p— *Dva podeštata kaznovana.* Podeštat v Šempetru pri Gorici P. Ceschia je poročil mladoleten par brez privoljenja staršev. Enako je storil tudi solkanski podeštat Mirko Mozetič. Zagrešila sta prestopek in sta bila sodnijsko kaznovana.

p— *Zopetna izjava sodnih uradnikov.* 15. t. m. so prejeli sodni uradniki zopet poziv, naj naznanijo nemudoma in sicer tokrat natavnost na pravosodnega ministra, da niso, odnosno ako so bili, da so se izbrisali kot člani raznih organizacij, med temi tudi sledečih: Mohorjeve družbe, ne ve se ali Goriške ali Prevaljske, političnega društva «Edinosti» v Gorici, Zveze slovenskih telovadnih društev, Sokolskega društva, «Orjune» v Ljubljani in nekega docela neposznanega društva «Concordia» Med tem se pa premestitve uradnikov nadaljujejo Zakoja, slovenski višji sodni svetnik, mora zapustiti Trst in se podati daleč v stare pokrajine Italije.

Dopisi

NOVO MESTO. Iz SKS krogov nam pišejo: Volitve v Trgovsko in obrtno zbornico so končane. Izpadle so večinoma po naši želji. Ni nam šlo pri volitvah za SDS ali kakor pravilo Žerjavovo stranko, ampak za to, da pride zbornica v roke mož, ki jo bodo vodili v korist in napredek trgovine in obrti, mož, ki bodo delali za ugled in procvit toli važnega zavoda, ne oziraje se na strankarstvo. Večina naših pristašev je uvidela, da je združena ista pristno klerikalna salata, zabeljena s par takozvanimi napredanimi ocvirki. Ni čudno, da smo jo odklonili in volili stanovsko listo. Preveč imamo še v spominu delovanje klerikalcev proti naši stranki, ki so jo hoteli uničiti z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi. Žal nam je g. Jelačina, da je našedel v svoji trmi klerikalnim vabam. Upamo, da je še toliko napreden in uvideven, da se bo pravočasno otresel klerikalnih konzumarjev.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod Ljubljana 2. oktobra 1926 — Višina barometra 308

Kraj opazovanja	Čas	mm	Temper.	%	Smer vetra in brzina v m	oblačnost (0—10)	Vrsta padavine	mm
Ljubljana (dvorec)	7.	767·8	2·2	85	NNE 0.5	10	megla	0.1
	8.	767·9	2	88	WNW 0.5	10	megla	
	14.	763·8	9·5	55	S 1	7		
	21	762·6	7·0	70	NE 0.5	8		
Maribor	8	768·7	2·0	9[illegible]	NW 1.5	7	slana	
Zagreb	8	767·7	5·0	87	NE 3	10	megla	
Beograd	[illegible]	768·2	4·0	76	mirno	3		
Sarajevo	[illegible]	767·2	5·0	60	E 3	8		
Skoplje	[illegible]	672	9·0	59	W 0.5	10		
Dubrovnik	7	761·0	13·0	48	N 9	3		
Split	7	764·1	8·0	51	NE 5	1		
Praha	7	765·4	2·0	–	SW 3	2		1.0

Solnce vzhaja ob 6·21 zahaja ob 17·08 luna vzhaja ob 17·14 zahaja ob 04·57

Povprečni barometer je danes nižji kot včeraj za 3·7 mm.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 10·1 najnižja 2·7 C.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Pretežno jasno, semintja jutranja megla. Ponoči slana in močan padec temperature.

Tržaška vremenska napoved za četrtek: Lahki vzhodni severovzhodni vetrovi. Nebo spremenljivo. Temperatura od 8 do 13 stopinj. Morje mirno.

Sport

Štafeta Kranj : Ljubljana

V nedeljo, 24. t. m. se vrši že v tretjič zelo priljubljena štafeta Kranj-Ljubljana. Proga je dolga 24 km in jo mora preteči šest tekmovalcev, in sicer vsaki po 4 km. Start se nahaja v Kranju pri km 24, cilj pri km 0 pred glavno pošto. Tekači pridejo po državni cesti v Ljubljano, zavijejo v mesto po Bleiweisovi cesti in pritečejo na cilj po Aleksandrovi cesti. Prvič je odnesel zmago po trdem boju z Laškom Jadran, minulega leta je z lahkoto premagalo ASK Primorje zmagovalca prvega tekmovanja. Letos bo tekmovanje nadvse zanimivo, ker mora ASK Primorje nastopit. nekoliko handicapirano, brez svojih srednjeprogašev Arharja in Vidica, dočim je ekipa Jadrana znatno močnejša od lanske, ker po večletnem pavziranju nastopi'o med ostalimi ponovno znani izborni srednje- in dolgoprogaši Kregeli, Bončina in Kristan. Borba v vodstvu se bo vršila na celi progi in bo vsled tega odločitev za zmago padla vsekakor na zadnji progi. Start ob 10.30 uri; tekmovalce se pričakuje na cilju med 11.45 uro do 12. uro. Moštva nastopijo v sledeči postavi:

SK Jadran I.: Kregelj, Kristan, Rogač, Špan, Kožuh, Jerom, Bončina.

SK Jadran II.: Kern. Sever, Zomer.

ASK Primorje: De Reggi II., Perko, Pintarič, Slamič H., Žorga, Slapničar. Ker je ta prireditev v svoji propagandnosti zelo priljubljena, je pričakovati na Aleksandrovi cesti velik naval občinstva. Vsled tega se isto vljudno opozarja, da se ravna po navodilih rediteljev.

Službeno iz LLAP. Za štafetni tek Kranj-Ljubljana v nedeljo dne 24. oktobra se določa sledeča jurija: vrhovni sod: Vindiš, Slamič, Gregorič, Pevalek, Kandare. Starter: Gregorič, sodniki na progi: Letnar, Kandare, Gnidovec, Weibl, Kump G., Boštjančič; zapisnikar Ček. Jurija mora biti pred Narodnim domom najpozneje ob 8.45. Slačilnica za tekmovalce v Narodnem domu. Odhod na progo točno ob 9. Klubi Ilirija, Hermes, Jadran, Primorje postavijo po osem rediteljev, ki se morajo javiti vrh. rediteju g. Vončini s trakovi ob 11.45, pred Narodnim domom, sicer se kaznujejo z globo 100 Din.

Novi odbor Jugosl. zimskosportnega saveza ima svojo prvo sejo danes ob 20.30 v damskem salonu kavarne Emona. Seji prisostvuje delegat zagrebškega podsaveza in zbor nastavnikov. Vsi odborniki in nastavniki se pozivajo, da se seje sigurno in točno udeleže. — Tajnik I.

ASK Primorje. Danes, v četrtek, ob 20.15 seja centr. odbora, ob 20 seja uprave sp. prostorov v Narodni kavarni. Tajnik.

ASK Primorje (Nogom. sekcija.) Danes, v četrtek, ob 21. v Narodni kavarni seja sekcijskega odbora.

ASK Primorje (Lahkoatletska sekcija.) Pri štafetnem teku Kranj-Ljubljana v nedeljo, dne 24. t. m. nastopijo sledeči tekmovalci: De Reggi II., Perko, Pintarič, Slamič H., Žorga, Slapničar; rezerve: Vidic, Arhar, Kandus, Smerke, Stupica, Persche, Janovsky. Tekmovalci morajo prinesti seboj črno beli dres, črne hlačke in copatke. Slačilnica je v Narodnem domu, kjer je zbirališče točno ob 8.30 uri. Odhod na progo točno ob 9 uri.

Lahkoatletsko srednješolsko prvenstvo Slovenije Včeraj so se končala srednješolska prvenstva Slovenije. Vršili sta se disciplini met kopja in skok ob palici s sledečim izidom: 1 Met kopja: 1 Malnarič (realka) 29.87 2 Zore (sr tehn šola) 29.52, 3 Petkovšek (II drž gimn.) 28.16 — 2 Skok ob palici: 1 Malnarič (realka) 2.60 m 2 Furlan 2.40, 3 Šiftar 2.00 m (oba realka) Lahko zmago je letos odnesla srednja tehn šola s 45 točkami pred lanskim zmagovalcem realko, ki je dosegla letos 18 točk. Srednja tehnična šola je postavila krasen tim, sestavljen iz izbornih in znanih atletov Slapničarja Slamiča, Zrimška, Furlana, Šifrarja in drugih, ki ni imel veliko resnega opravka z ostalimi konkurenti, ki so bili prisiljeni nastopiti, zlasti realka, handicapirani.

Motoklub «Slovenija» v Ljubljani vabi vse svoje člane, prijatelje kluba ter vozače drugih klubov, ki se mislijo udeležiti naše dirke na Ljubljanski grad, na družabni sestanek, ki se vrši v petek, dne 22. t. m. ob 8 zvečer v restavraciji «Ljubljanski dvor» v Ljubljani. Na tem sestanku se bo natančneje razpravljalo o naši dirki na Ljubljanski grad, ki se vrši v nedeljo dne 24. t. m. ob 2 uri popoldne. Tudi se bodo sprejemale ob tej priliki eventuelne prijave vozačev. Člani poagitirajte malo med tovariši, da bo udeležba obilna. — Odbor.

Nogometna tekma v Krškem. V nedeljo 24. t. m. se bo vršila v Krškem nogometna tekma med SK Krško in SK Bregana. Krško moštvo je sedaj v zelo dobri formi in upa priboriti si zmago.

SK Jadran. Jutri v petek, ob 20. sestanek vseh nogometašev pri Mraku, po sestanku seja upravnega odbora.

Šport na Notranjskem. V Cerknici obstoji mladi SK Slivnica, ki uspešno deluje na sportnem polju. SK Slivnica je odigral letošnje poletje več prijateljskih tekem, iz katerih je izšel skoro vedno kot zmagovalec. V tem kratkem času svojega obstoja si je agilni odbor pod predsedstvom g. M. Milavca že pridobil svoje lastno igrišče ob cerkniškem potoku. Krasno igrišče 100 m krat 70 m meji na eni strani na pot cerknica-Begunje, ki tvori gledalcem naravno galerijo, na drugi strani na Cerknišco, kjer imajo člani SK Slivnice naravno kopališče. Igrišče obdaja visoko drevje, ki nudi igračem in gledalcem senco. Klub je ustanovil iz štirinajst članic obstoječo hazensko sekcijo, ki pridno vežba, da prihodnjo pomlad pokaže javnosti uspeh svojega dela. Ustanovljen je tudi smuški odsek.

Gospodarstvo

Nenaravno dviganje lire

Italijanska lira je bila še nedavno na tem, da pade na višino našega dinarja. Zadnje tedne pa se je njen položaj temeljito preokrenil in mednarodna vrednost lire se je začela skokoma dvigati. Do včeraj je dosegla deviza na Milan v Curihu tečaj 22.05, dočim je v začetku septembra t. l. notirala komaj 16.80. S tem je lira tekom dobrih sedmih tednov pridobila na mednarodni vrednosti za preko 30 odstotkov in dosegla stanje, ki presega za več odstotkov nivo, ki se je bil prej predvideval za stabiliziranje lire.

Prvi povod dviganju lire v začetku septembra t. l. so bile nedvomno močne intervencije italijanske vlade, ki je želela, kakor je poloba, prvotno zamišljeni stabilizacijski tečaj nekoliko povišati. Čim se je pa začelo viharno naraščanje tečaja, so intervencijske banke popuščale z intervencijami, da bi zavirale prehitro skakanje. Kljub temu se je baš zadnje dni lira še močneje dvignila. Jasno je, da vodi zdaj usodo lire špekulacija, ki išče iz nestalnosti italijanske valute svoj dobiček, kar povzroča nemale skrbi italijanski vladi.

Da se je lire polastila špekulacija, bo prav jasno, ako pomislimo, da so deflacijske mere italijanske vlade morale vzbuditi domnevo, da bo lira naraščala. Oni, ki so v to verjeli, so začeli v veliki meri iz špekulativnih ozirov nakupovati liro, dočim so na drugi strani konterminerji, ki so še vedno čakali na padec lire, morali nastopiti s pokrivanjem. Viharni skok lire v zadnjih dveh dneh se po izjavah iz borznih krogov nanaša na borbo obeh strank, ki špekulirata na dvig ali na padec lire.

Gospodarski krogi Italije seveda nič prijazno ne gledajo neprestanega hitrega skakanja lire, katero bi radi imeli stabilizirano v razmerju 120 lir za 1 angleški funtšterling. Silen skok valute je močno zaustavil izvoz, ki se je ob prejšnjem slabljenju lire že bil pričel krepkeje razvijati. Zlasti je sedaj padel izvoz avtomobilov, tekstilij, južnega sadja in drugega blaga. Ako bo vrednost lire še naraščala, se je bati v mnogih industrijah, ki se že sedaj nahajajo v kritičnem stanju, še večjih težav.

Zastoj izvoza bo imel slabe posledice tudi za italijansko trgovinsko bilanco, ki je že itak vedno močno pasivna, kajti dvig valute na drugi strani pospešuje tudi uvoz. Proti prevelikemu uvozu se italijanska vlada sicer bori z raznimi sredstvi, ki pa spričo tako visokega stanja lire ne bodo vedno dovolj učinkovita. Med drugim Italijani sedaj v posebno veliki meri uvažajo les. Kakor smo že večkrat omenili, Italijani zelo močno povpraševajo tudi po našem lesu, katerega cene so zaradi čvrstoče lire za Italijo zelo padle.

Tako vidimo v Italiji enake pojave in čujemo podobne tožbe kakor smo jih mi videli in čuli ob času dviganja dinarja. Perturbacije, ki nastanejo ob prehitrem dvigu valute, so skoro enako škodljive kakor ob padanju. Zanimiv pojav, kakor smo podobnega doživeli tudi pri nas, je ta, da se cenenski nivo v Italiji še nič ne ravna po mednarodni vrednosti lire. Cene na drobno so v zadnjem času še celo malo poskočile.

Ker je sedaj tečaj lire brzkone pretežno v rokah špekulacije, je vprašanje nadaljnega razvoja lire zelo negotovo. Italijanski gospodarski in vladni krogi si gotovo želijo stabilizacije, in to najbrže stabilizacije na nižjem stanju valute, kakor je sedanje.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (20. t. m.). Pšenica: baška, 2 odstotka, 4 vagoni 280 do 282.50; banatska, 75 kg, 2 odstotka, 5 vagonov 290. Oves: baški, 1 vagon 145. Turščica: baška, nova, 4 vagoni 115; sremska, nova, 3 vagoni 115; sremska, sušena, 2 vagona 152.50—155; sremska, sušena, paritela Indija, 10 vagonov 152.50; banatska, sušena, 1 vagon 148. Moka: baška, [illegible], 4 vagoni 445. Tendenca mirna.

Zagrebški tedenski sejem (20. t. m.). Dogon boljši. Trgovina živahna. Cene goveji živini ob čvrsti tendenci nespremenjene. Popustile so cene zaklanim svinjam in konjem, dočim je krma dražja. Cene za kg žive teže: voli domači I. 8—9, II. 6—7.50, bosanski I. 6—7, II. 6—6.50, biki 7.50, krave I. 7—8, II. 4.50—5, junci 6—7, telice I. 7—8, II. 5—6, telela 9—13, svinje sremske 13.50—14 (zaklane 15—16) Din. Konji vozni in tovorni 7000—10.000 Din za par. Krma: detelja 125, seno 100—125, otava 125, slama 60—100 Din za 100 kg.

Dunajska borza za kmetijske produkte (19. t. m.) Tendenca na ameriških borzah dalje čvrsta. To, še bolj pa pomanjkanje ponudb je povzročilo na Dunaju nadaljni porast cen, posebno rži. Uradno notirajo v šilingih vključno blagovnoprometni davek brez carine v cenah na debelo za 100 kg: pšenica: domača 39—40, madžarska Tisa 45—46; rž: 28.75—30.50; turščica: nominelno 26.50—27.50; oves: domači 25 do 25.75.

Dunajski svinjski sejem (19. t. m.). Dogon 17.138 komadov. Ob mirnem prometu so se pocenile mesne svinje za 10 grošev pri kg. Prvovrstne debele svinje so svoje cene obdržale, dočim so se druge vrste tudi pocenile, in sicer za 5 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: mesne svinje 1.80—2.45 debele prvovrstne 1.85—1.90, srednjetežke 1.80—1.90, kmetske 1.80—1.95, stare debele 1.75—1.80, madžarske debele 1.90—2.20 šilinga.

= **Zapadni in vzhodni železarski kartel.** Po vesteh iz Berlina, vodijo češkoslovaške železarne na dve strani pogajanja, in sicer glede pristopa k zapadnoevropskemu železarskemu kartelu in glede ustanovitve posebnega vzhodnega kartela (med naslednstvenimi državami). Od izida pogajanj glede ustanovitve vzhodnega kartela, je odvisno, ali se bodo češkoslovaške železarne odločile za pristop k zapadnoevropskemu kartelu ali pa se drugače orijentirale. Kakor smo že poročali, so izgledi za ustanovitev vzhodnega kartela povoljni. Pristop jugoslovenskih železarn k vzhodnemu kartelu se bo, kakor javljajo, v kratkem izvršil, ker je naša vlada glede na državna podjetja odobrila pristop. Pogajanj glede pristopa k zapadnoevropskemu kartelu se bo sedaj udeleževala najbrže tudi Jugoslavija z ostalimi, v vzhodnega kartelu združenimi železarnami.

= **Cenevnik za zavarovanje valute ob izvozu,** veljaven od 15. do 31. t. m., je objavljen v 26. številki «Uradnega lista».

= **Izplačevanje devetega kupona odstotnega posojila za likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini iz l. 1921.** se bo pričelo s 1. novembrom t. l. Za izplačilo tega kupona je dal finančni minister generalni direkciji državnih dolgov na razpolago pri Narodni banki 2,527.700 Din. Med drugimi izplačujejo ta kupon vse finančne delegacije, davčni uradi, Poštna hranilnica in njene podružnice s podeželnimi poštami.

= **Vprašanje nove potniške tarife.** Iz Zagreba poročajo, da so se tam se tali zastopniki vseh direkcij državnih železnic, ki bodo proučili in končno odredili novo tarifo za prevažanje potnikov na železnicah. Baje se bo nova potniška tarifa znižala za 30—35 odstotkov napram sedanji.

= **Nazadovanje produkcije piva v Češkoslovaški.** Iz Prage poročajo: Na glavni skupščini Zaščitne zveze pivovarn se je podalo poročilo, iz katerega sledi, da je češkoslovaška produkcija piva v minuli kampanji zelo nazadovala. Vsa produkcija je znašala le 8.7 milijona hektolitrov.

= **Pomanjkanje premoga na svetovnem trgu.** Iz Berlina poročajo, da se na svetovnem premogovnem trgu pokazujejo znaki pričenjajočega se pomanjkanja premoga. Glavni vzrok temu je angleška stavka. Da bo Nemčija zasigurala domačo potrebo, je nemški državni komisar izdal posebne odredbe.

= **Mednarodni dogovor industrije tračnic** je bil te dni podpisan v Londonu. Nemški zastopniki za enkrat še niso podpisali, a bodo to storili najbrže potem, ko bodo dobili potrebna navodila od lastnikov, ki jih zastopajo.

= **Obtok novčanic v Češkoslovaški** je v drugem tednu t. m. nazadoval za 252.5 milijona na okroglo 7 milijard češkoslovaških kron. Napram lanskemu letu je za 412 milijonov češkoslovaških kron manj v prometu. V istem času so se kovinska podloga in zaloge deviz nekoliko povečale.

Borze

20. oktobra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 72.50—74, Vojna škoda 306.50—0, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 194—198, Ljubljanska kreditna 150—0, Merkantilna 94—97, Prašteđiona 867—870, Kreditni zavod 165—175, Strojne 60—66 (66), Vevče 102—0, Stavbna 55—65, Šešir 104—104 (104). — Blago: Brez zaključkov. Povpraševanje po bukovih drvih, letvah, testonih, bordonalih in lanenem semenu. Ponudbe v raznih kmetijskih pridelkih in bukovih hlodih.

ZAGREB. Zasebne vrednote brez spremembe. Vojna škoda čvrstejša; promptna se je trgovala po 310, za ultimo novembra pa po 313. — Italija v Curihu dalje poskočila. Zato je porasla tudi v Zagrebu. Druge devize v glavnem nespremenjene. Skupni devizni promet v Zagrebu 6 milijonov dinarjev. Notirale so devize: Dunaj izplačilo 797.5—800.5, Berlin izplačilo 1347.5 do 1350.5, Bruselj 159—161, Italija izplačilo 239.07—241.07, London izplačilo 274.4 do 275.2, New York ček 56.46—56.66, Pariz izplačilo 167.4—168.2, Švica izplačilo 1092.75 do 1095.75; valute: lira 236—238; efekti: bančni: Eskomptna 100—101, Hipo 55.5 do 56, Jugo 92—92.5, Obrtna 50—52, Prašteđiona 867.5—870, Srpska 130—131, Ljubljanska kreditna 150—0; industrijski: Dubrovačka zaključek 353, Gutmann 250—280, Isis 45—49, Slaveks 100—110, Slavonija 31.75—32, Trbovlje 302.5—308, Vevče zaključek 100, Šećerana Osijek 450—455; državni: investicijsko 72.25—72.75, agrarne 42.5—43.5, Vojna škoda, promptna 310 do 310.5, kasa 309.5—310.5, za november 312.5 do 313.5.

BEOGRAD. Devize: Amsterdam (zaključek 2272), Dunaj 796—797, Berlin 1345 do 1347.5, Bruselj 159.75—161, Budimpešta 0.0793—0.0794, Bukarešta 3.7675—3.7875, London 34.3050—34.4050, Milan 30.21—30.31, New York 707.25—709.85, Pariz 20.97—21.07, Praga 20.9525—21.0325, Solija 5.0975—5.1375, Varšava 78.15—78.65, Curih 136.63—137.13; valute: dinarji 12.48—12.54, dolarji 707.50—711.50.

Devize Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.73, v Berlinu 7.418, v Londonu (popoldne) 275, v New Yorku (19. t. m. po borzi) 1.77.

Iz življenja in sveta

Rumunska kraljica v Ameriki

Pravi, da ne bo filmala.

Preden je rumunska kraljica zapustila Pariz, je sprejela v avdijenco ravnatelja pariškega «Figara», ki mu je podala sledeče izjave:

«Moja prva pot, ko dospem v Ameriko, me bo vodila v Belo hišo na poset k predsedniku Coolidgeu, ki me je z izredno ljubeznjivostjo povabil. Vprašate me, katera mesta si hočem ogledati? Ne vem. Najraje bi jih obiskala vsa, ali za to mi bo manjkalo časa. Najbolj se veselim, da bom videla veliki središči filmske industrije, Los Angeles in Hollywood. Douglas Fairbanks in njegova žena Mary Pickford sta mi že obljubila, da mi bosta razkazala vse znamenitosti teh dveh mest kakor tudi zakulisno življenje kinematografske industrije.»

— Listi so mnogo poročali, je pripomnil novinar, da namerava Vaše Veličanstvo nastopiti v nekem filmu, ter so celo imenovali v tej zvezi vlogo kraljice v Tolstovem romanu «Vstajenje».

Kraljica se je nasmehnila.

«Test je komična, a na žalost povsem izmišljena. Vsekakor mi lahko verjamete, da bi si že raje izbrala drugo vlogo. Igrati v filmu kraljico, bi mi ne prijalo. Sploh pa, ali je v «Vstajenju» kaka kraljica? Jaz je ne poznam. Tudi bi z nastopom užalila spomin Tolstega, ki mi je, kakor vsi veliki pisatelji, drag.»

— Ali Veličanstvo ve, da so celo imenovali honorar? Govorili so o 25.000 dolarjih.

«Pustimo stvar», je resno presekala kraljica. «Vse te vesti so izmišljene od prve do zadnje besede. Zadostuje naj vam, da sem sporočila čez ocean, da ne dovolim nikakega filmanja. Niti ne, da bi me snimali pri mojih obiskih in vsakodnevnih opravkih. Sem velika ljubiteljica filma, a le kot amaterka.»

To je bil poslednji intervju rumunske kraljice na pariških tleh. Še isti dan se je vkrcala na veliki prekomorski parnik Leviathan. Kraljica je vzela seboj na potovanje tudi psička «Cocka».

*

Marija Rumunska je medtem, kakor smo že javili, prispela s svojim spremstvom v Newyork, kjer so jo sprejeli kar najsvečaneje.

Kraljica je najela hotel Embassador, kjer je zanjo in za njeno spremstvo rezervirano celo nadstropje. V celoti bo imela na razpolago osemdeset sob. Hotelski kuhar, ki ima, mimogrede omenjeno, letne gaže 35.000 dolarjev (2 milijona Din) bo stregel kraljevskim gostom na zlatih servisih. Mobiliziranih je 38 zasebnih detektivov, med njimi 6 žensk, ki bodo pazili na kraljico.

V hotel Embassador je že sedaj prišlo nad 1000 pismenih in brzojavnih ženitvenih ponudb, namenjenih princezinji Ileani. Toda princezinja se ne bo odločila za nobeno, kajti med vožnjo je ujela — vedo povedati ameriški listi — brezžičnim potom ženitno ponudbo nekega gospoda, kojega ime je zaenkrat še tajno, in ta neznani oboževalec jo je pozval, naj vse ostale ponudbe zavrne, ker je edini on vreden, da jo poroči!

Vatikan in Kvirinal pred spravo

Švicarska «Neue Zürcher Zeitung» beleži že dolgo pričakovano vest, da stojimo pred dejanskim zbližanjem med papežem in med italijansko vlado. Na podlagi lojalne politike, katero izvaja napram Vatikanu Mussolini, je papež izjavil, da je pripravljen preklicati zgodovinski protest proti zasegi vatikanskega premoženja s strani rimske vlade. V zameno za ta preklic mu bo Mussolini vrnil prejšnjo suvereniteto in vse vatikansko imetje.

Vest še ni potrjena, toda je povsem verjetna. Sedanji papež Pij XI. bo torej nemara še doživel srečo, da pretrga verige vatikanskega jetništva in postane svoboden cerkveni knez — v eri fašizma.

Guanidin – nadomestilo za insulin

Poleg zdravnikov, ki so razpravljali o seksualnih problemih, so zborovali pretečeni teden v Berlinu tudi strokovnjaki za bolezni prebavnih organov in bolezni preosnove. Na tem zborovanju so zbudile velikansko pozornost izjave zdravnika Franka iz Breslave, ki je poročal o novem sintetičnem sredstvu, katero baje popolnoma nadomestuje insulin. Sredstvo se imenuje guanidin in se je izkazalo pri eksperimentih na živalih kot zelo uspešen pripomoček.

Guanidin ima pred insulinom to prednost, da ga je mogoče uživati kot hrano. Vendar ga ne prenesejo vsi pacienti z enako lahkoto. Pri nekaterih bolnikih povzroča guanidin bruhanje, ker se njegov okus upira želodcu. Radi tega se je dr. Frank odločil uporabljati medikament na ta način, da ga zavživajo pacijenti v postelji ležé. Doze tega zdravila pa smejo biti zelo majhne in guanidin se s pridom uporablja samo pri lahkih in srednjevrstnih obolenjih.

Teoretično je guanidin za zdravniško vedo velikanskega pomena, praktično pa se bo dal medikament uporabljati le z upoštevanjem činjenice, da je dovajanje insulina v večjih množinah prej škodljivo nego koristno. Preparat tudi ni še popolnoma čist in bo treba še precej poizkusov, preden bodo kemiki iz njega odstranili sestavine, ki povzročajo neužitni in zoperni okus.

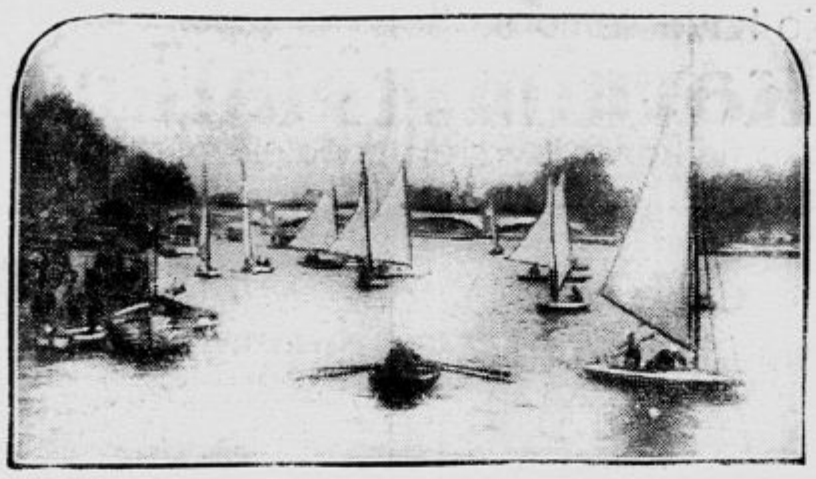

Ob otvoritvi letošnjega Avtomobilskega Salona v Parizu

je nudila Seina med Invalidskim in Almajskim mostom (v bližini razstave za povodna vozila) kaj slikovit pogled. Bilo je vozil vseh vrst in vseh velikosti, od malih čolnov, bark in jadrnic do večjih ladij, jaht na jadra in na motor in pogon, motornih čolnov in hidrogliserjev na zračni propeler, ki so ob navzočnosti tisoglave množice defilirali ob Seini.

Koliko neviht je na leto?

16 milijonov, pravi ameriški profesor Talman.

Ali že veste, da se vsako leto izlije nad zemljo okoli 16 milijonov neviht in da v tem hipu, ko čitate te vrstice, kakor sploh sleherno uro, prekrižuje ozračje na vesoljni zemlji 360 tisoč bliskov?

Tako javlja profesor Talman, vodja meteorološkega instituta v Zedinjenih državah, ki je baš dokončal svoja statistična dela o številu in velikosti neviht in nevarij. Škodo, ki jo povzroče nevihte na celem svetu, je precenil Talman na letnih 160 milijonov dolarjev (9 milijard Din). Samo toča povzroča po njegovi cenitvi 16 milijonov dolarjev škode na uničenih poljskih sadežih.

A vzlic temu imajo neurja tudi svojo dobro plat. V številnih pokrajinah, pravi Talman, kjer skoro leto in dan ne pade kapljice dežja, so nevihte celo dobrodošle. Tako je neki francoski meteorolog izračunal, da se more celoletna korist neviht na prosperiranju poljskih pridelkov v Tonkingu ceniti na 160.000 dolarjev ali 9 milijonov dinarjev.

Najelegantnejši kroj

za dame, kar priznavajo vsi gospodje je damski smoking. Blago najfinejše nud v vsaki količini kar najcenejše tvrdka

Drago Schwab Ljubljana

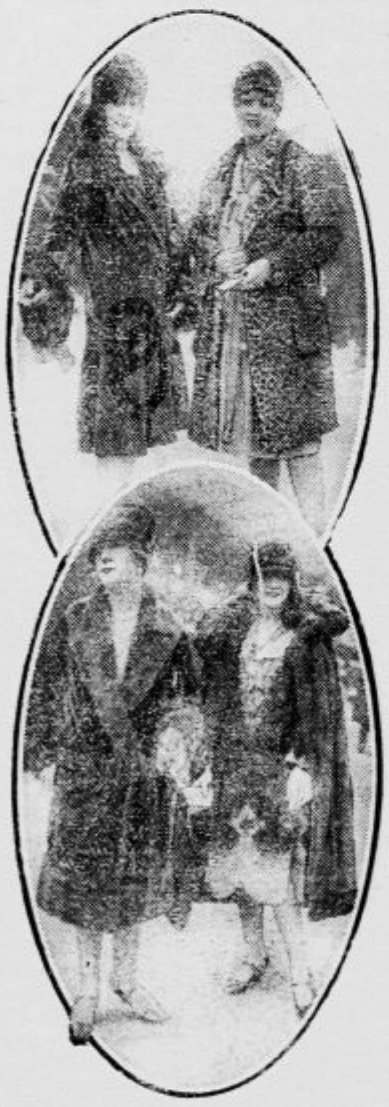

Z nedeljskih konjskih dirk v Longchampu pri Parizu

Toalete na dirkah.

Mars in radio

V sredo, dne 27. oktobra, se Mars zopet približa naši zemlji, čeprav ne na tako bližino, kakor leta 1924. Ta činjenica je zopet vzbudila v ljudeh vprašanje, kaj je resnice na pripovedki o prebivalstvu na tem planetu. Angleži so šli celo tako daleč, da so potom svojega udruženja za radio pozvali člane, naj v času okoli 27. oktobra natančno zabeležijo vsak signal, ki bi ga utegnili dobiti ter naj ta znamenja sporoča centralni upravi društva. V Ameriki so namreč naročniki radia zaznamovali signale, ki sestoje iz črtic in pik ter jih ni mogoče pojasniti na podlagi Morsejeve abecede. Eden izmed signalov je namreč imel štiri točke, torej znak, ki zaznamuje položaj Marsa na našem planetarnem sistemu. In to daje ljubiteljem radia na Angleškem misliti ter jih opozarja na fantazijo Julesa Verneja.

× *Smrt princezinje Friderike Hannoveranske.* V Biarritzu je umrla princesa Friderika Hannoveranska, najstarejša hči oslepelega hannoveranskega kralja Jurija V. Bila je druga hči svojega očeta, ki je bil pozneje odstavljen s prestola. Ko se je preselil oče v Pariz, je opravljala pri njem tajniške posle. Ta vloga je nanesla, da se je seznanila z Alfonzom Pavlom Ramingenom, katerega je vzljubila in mu pozneje, po posredovanju angleške kraljice Viktorije postala žena. Pokojnica je nosila do zadnjega naslov princezinje Velike Britanije in Irske.

× *Ponarejen podpis za 260.000 lir.* Pri blagajniku v kazini v Montecarlu se je predstavil eleganten mlad gospod s čekom za 260.000 lir. Podpisan je bil marchese Fracassi iz Milana. Izplačilo se je izvršilo brez zadržka. Ravnateljstvo se je čez nekaj dni zglasilo pri banki Commerciale, na katero se je ček glasil, ali tam so povedali, da pri njih ni Fracassi položil nobenega zneska. Podpis je bil ponarejen.

× *Oberauski kolonisti se morajo izseliti.* Komunističnim kolonistom v Oberauu pri Orthu ob Dunavu bijejo zadnje ure. Avstrijsko notranje ministrstvo je namreč odredilo, da se mora nemudoma izprazniti zasedeno ozemlje. V tem pa grozi s strani oberauskih kolonistov nov spor, kajti slavna komunistična občina hoče načeti vprašanje o premoženju, med katerega šteje koče, ki so jih postavili iz lesa, katerega so podrli v oberauskem gozdu.

Rodoljub z dežele

zvrstna salonska veseloigra polna sale, smeha in komičnih zapletljajev.

V glavnih vlogah: Srčkana Liane Haid in originalni Jakob Tiedtke.

Predstave se vrše točno ob **4., ½6., ½8., 9. uri.**

ELITNI KINO MATICA

najudobnejše kino v sredini mesta Ljubljane

Vršijo se velike predpriprave za velicastno premijero velefilma „KOLO" ki ga bodo spremljali solisti in pa opera zbor našega Narodnega gledališča.

Sokolstvo

Udeleženci II. prednjačkega tečaja JSS,

ki je trajal od 16. septembra do 16. oktobra ter se zaključil z lepo uspelo akademijo. Spredaj predstavniki starešinstva JSS in tehniški odbor.

II. prednjački tečaj JSS

Vsaka telovadna organizacija je v veliki meri navezana glede kvalitete njenega vzgojnega delovanja na dober kader vzgojnega osobja. To velja v dvojni meri za Sokolstvo, ki ima v svoji sredi v to svrho posebno institucijo — svoje prednjaštvo. Sokolski prednjak ni plačan telovadni učitelj, ki se morda zaveže za gotovo dobo in za gotov honorar: tako delo je odvisno od višine honorarja. Sokolstvo zahteva od svojega prednjaštva vse kaj druzega. Vsak absolvent kakega tečaja za telovadne učitelje še daleč ne ustreza pogojem, ki jih stavimo na naše vaditelje, na naše prednjačke zbore in osobito na načelnike posameznih sokolskih društev.

Sokolstvo kot vsenarodna vzgojna organizacija sestoji iz samega prostovoljno delujočega članstva, ki ravno radi vzvišene naloge služijo namenom in ciljem Sokolstva popolnoma brezplačno in nad vse požrtvovalno. Oni pa, ki naj vse to članstvo pravilno vzgoje ter ga vodi po pravih potih sokolskega programa, to je sokolski prednjak. Od njega ni zadosti, da je član naše organizacije, niti ni dovolj, da ima voljo do dela — on mora biti vsem ostalim članom vzor zavednega Sokola in vztrajnega delavca na polju telesne in moralne vzgoje. Ako pa hočemo imeti take učitelje - prednjake, moramo si jih vzgojiti sami ter vedno tudi skrbeti za to, da se njihovo število nikdar ne zmanjša, temveč stalno veča in to že s posebnim ozirom na to, ker se naša organizacija vedno bolj širi. Iz skromnih začetkov se je do danes razvila v mogočno udruženje, eno največjih v naši državi.

Starešinstvo, osobito pa Tehnični odbor Jugoslovenskega sokolskega saveza sta zato sklenila, da se priredi letos drugi savezni prednjački tečaj, in sicer v prvi vrsti za župe na našem jugu, kjer je število prednjakov dosedaj najmanjše. Sicer je res, da prirejajo tudi posamezne župe vsakoletno za svoje območje župne tečaje, vendar je tudi potrebno, da se da absolventom župnih tečajev prilika, da njihovo znanje izpopolnijo še na saveznem tečaju.

Saveznemu pozivu se je odzvalo 13 žup, ki so poslale v tečaj skupno 29 slušateljev, kar je nekako ravno primerno število. Tečajniki so bili iz sledečih žup: Beograd 2, Celje 4, Kragujevac 3, Kranj 1, Ljubljana 1, Mostar 2, Niš 1, Novi Sad 4, Osijek 3, Sarajevo 1, Skoplje 1, Tuzla 3 in Zagreb 3; iz ostalih žup zaenkrat še ni bilo odziva. Prednjačka šola se je pričela 15. septembra ter se je končala z akademijo 16. oktobra. Celokupno je bilo 222 učnih ur; predavalo je skupno 23 predavateljev iz vseh panog sokolskega ustroja. Naravno je, da je bilo največ časa posvečenega teoretični in praktični predelavi sokolskega telovadnega sestava, kar se je izvršilo pod vodstvom saveznega načelnika dr. Viktorja Murnika. Ostale predmete so predavali med drugimi savezni starosta br. Gangl ter savezni činovniki dr. Fux, Jeras, Marolt, Švajgar, dr. Košir, urednik Sokolskega Glasnika Brozović. Pri pouku tehničnih panog so sodelovali bratje Vidmar, Vrhovec, Derganc, Burgstaler, Černe, Miklavc, Jesih, Drenik, Kostenapfel. Predavanja o zdravstvu je vodil savezni zdravstveni odsek, predavali so br. dr. Košir, dr. Mis in dr. Rus.

Uspeh tečaja je dober. Člani - tečajniki so pokazali zelo mnogo razumevanja, prid-nosti in veliko discipline ter so z zanimanjem sledili posameznim predavateljem. To je osobito pokazala **zaključna akademija**, ki se je vršila 16. oktobra t. l. v telovadnici ljubljanskega matičnega društva. Akademijo je vodil načelnik dr. Murnik. Udeležba je bila od strani sokolskega članstva izredno lepa, pa tudi mnogo Sokolstvu naklonjenega občinstva smo opazili. Udeleženci niso štedili s pohvalo. Vse točke zelo primernega programa so tečajniki izvršili z veliko ambicijo in elanom. Zelo so ugajale tečajniške proste vaje dr. Murnika, ravno tako pa tudi orodna telovadba dveh vrst, sestoječih iz samih kurzistov. Kaj se da v kratkem času napraviti iz telovadcev z dobro voljo, nam priča izvajanje Murnikovega marša iz opere «Carmen». Kot v spodbudo tečajnikom je nastopila na orodju izbrana vrsta vrhunskih telovadcev ljubljanskih društev z velikim uspehom; dalje pa je izvajala devetorica bratov iz matičnega društva Murnikov «Turški marš» po Beethovnovi istoimenski skladbi.

Po akademiji se je vršil v prostorih restavracije «Zvezda» prisrčen poslovilni večer, kjer so se od tečajnikov poslovili njihovi učitelji, savezno starešinstvo, tehnični odbor in sploh članstvo ljubljanskih sokolskih društev. Govoril je zelo vzpodbujevalno br. Gangl, dalje prav primerno br. dr. Murnik, nakar se je v imenu tečajnikov zahvalil br. Radivinović.

Končno pripominjamo, da se je na tečaju predavalo tudi o zimskih gramah našega saveza, kakor je bilo predvideno že na sestanku župnih načelnikov pred glavno skupščino v Djakovu. S tečajem smo napravili lep korak naprej, prepričani pa smo, da bo ravno tako uspešen tečaj za članice, ki se pripravlja; pa tudi vsi tečaji, ki se bodo vršili drugo leto. —r.

Sestanek župnih statističarjev in prosvetarjev, ki je sklican za 24. oktober v Beograd, se vrši ob 9. v II. državni gimnaziji, Poenkarejeva ulica, dvorana 17 in 23.

Možno je, da so nekatera mila dobra,
Boljše, kakor Schicht-ovo, ni niti eno.
Najboljše je edino

Schichtovo milo

znamka „JELEN".

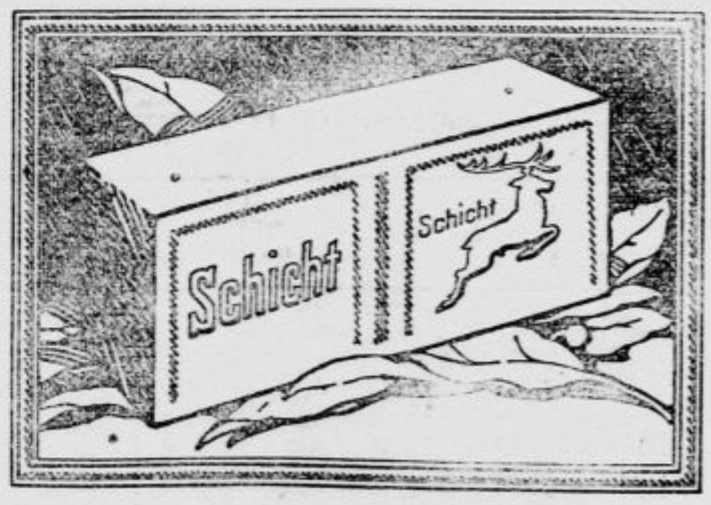

Kupujte le najboljše milo! Pri uporabi se izkaže, da je najcenejše.

Bodite previdni, ako Vam ponujajo druga mila kot „ravno tako dobra, kakor Schicht-ovo".

Za najboljšo kakovost jamčita le

ime **SCHICHT** in znamka **„JELEN".**

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—

Izredno

Kolo jugosl. sester v Ljubljani

bo imelo redno odborovo sejo v četrtek, 21. oktobra ob 5½ popoldne. — Zglasi naj se tudi članice, ki žele legitimacijo za četrtinsko vožnjo k kongresu Narodnega Ženskega Saveta na Bledu. 31790

Češkoslov. obec v Ljubljani

pořádá v sobotu 23/X v hotelu «Bellevue» posvícenské dozvuky zač. v 8 h. večer. Přátele humoru a tance přijďte! 31782

Obrt

Modistka

Ž. Mahnič - Gorjanc
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 1
sprejema vsa popravila baržunastih in filc klobukov, kar točno in ceno izvrši. V zalogi baržunasti klobuki od 120 Din in filc od 90 Din naprej 236

ŠTAMPILJE pečate etike'e graverstvo SITAR & SVETEK LJUBLJANA Sv. Petra cesta 19

Vulkanizira

vse vrste gume in parne vulkanizerija P. Skafar v Ljubljani Zimska c. 11 270

Službe dobe

Služkinjo

pridno in pošteno, ki zna samostojno kuhati priprosto domačo hrano ter obenem opravljati vsa gospodinjska dela, sprejmem. Starost od 25—30 let. Plača po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 31794

Agilne zastopnike

se nastavijo za prodajo dobro idočega predmeta privatnim strankam. Išče se proti visoki proviziji. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Agilna 80». 31769

Začetnico

s prvovrstnimi spričevali sprejme Šever & Komp. v Ljubljani 31711

Pletilje

za volneno blago dobe delo za dom v trgovini Franjo Ahlin Šiška Plača dobro. 31537

Natakarico

pridno in pošteno, ki zna opravljati tudi druga hišna dela, sprejmem takoj v gostilno na deželi. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 31689

Gospodinjo

praktično za kuhinjo in gospodinjstvo, z znanjem nemškega jezika, sprejme grad «Fala» pri Marlboru. 31665

Več čevljarskih pomočnikov

dobro izvežbanih, sprejmem v trajno delo takoj. Plača po dogovoru. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra» 31796

Pošteno dekle

zdravo potrebujem za kuharico pri moji družini — Zora dr. Radojčič, Zemun. 31723

Učenko

iz boljše rodbine, sprejmem v delikatesno trgovino. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Štev 50». 31817

Natakarico

pridno in pošteno iščem za takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 31815

Ključ. pomočnika

dobrega samostojnega delavca z lastnim orodjem, sprejme takoj Franc Blatnik — ključ. v Novem mestu. 31752

Dostavljalca (slugo)

sprejmemo za 2—3 ure dnevno. Ponudbe z zahtevo plače na ogl. oddelek «Jutra» pod «Stalno 3». 31755

Učenko

z dobrimi spričevali sprejmem takoj v trgovino z galanterijskimi predmeti. Pismene ponudbe pod znakom «Pridna učenka» na oglasni oddelek «Jutra» 31774

Učenca

poštenih staršev sprejme «Volka» Krekov trg 10. 31822

Dva mizarja

prvovrstna specijalista za fino pohištvo sprejmem. Naslov ogl. uprava Jutra v Mariboru 31739

Zastopnike

okrajne in generalne sprejmem takoj za izredno novost. Dober zaslužek! — Friderik v hotelu «Slon». 31826

Preddelavec za izdelavo hrast. dog

dobi stalno službo takoj v bližini Skoplja (Srbija). — Sprejmemo le strokovnjaka z dobrimi spričevali in priporočili. Ponudbe z navedbo stalnega naslova na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Hrastove doge». 31827

2 čevljar. pomočn'ka

dobro izvežbana, sprejme takoj Karel Nerad, Oplotnica-Konjice. 31813

Pouk

Pozor, krojači šivilje in dame

Krojenje za krojače, šivilje, poseben pouk damam, ki se želijo izobraziti v samouporabi po lahkem načinu v ponoldanskih in večernih urah. — Pričetek 3. novembra. Kroji po meri. — Revnejšim in uradniškim slajša težaj cenejo. Krojno učilišče Stari trg štev. 19. 31708

Klavirski pouk

dajem začetnikom, otrokom do 13 leta. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 31797

Službe išče

Notarski uradnik

z večletno prakso in dobrimi spričevali, vešč strojepisja, želi primerne stalne. Nastopi lahko takoj. Cenj. ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Marljiv 5» 31705

Gospodična

z večletno praktično prakso, perfektna nemška in slovenska korespondentinja ter knjigovodkinja, želi službo v mestu ali na deželi. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Perfektna 87» 31697

Strojnik

strojni ključavničar, vešč popravila pri strojih in električnih napravah, išče «Službe za takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 31698

Slaščičar

išče za takoj službo v večji slaščičarni ali hotelu. — Ponudbe na upr. «Jutra» v Mariboru pod «Slaščičar» 31666

Stenografinja

in strojepiska za slovenski, nemški ter srbohrv. jezik, perfektna moč, z večletno prakso, išče službe v Ljubljani ali bližnji okolici. — Dopise pod «Hitra stenografinja 75» na oglasni oddelek «Jutra». 31671

Popravljanje perila

starega, sprejmem na dom ali pridem v hišo. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 31795

Kuharica

samostojna, izvežbana gospodinja, želi mesta pri samostojnem gospodu. Gre tudi k vdovcu, najraje k takemu, ki ima 1—2 otroka. Dopise pod značko «Ljubiteljica otrok» na oglasni oddelek «Jutra». 31796

Slaščičar

ki bi opravljal tudi druga dela, išče službo za takoj v kaki večji slaščičarni. — Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Slaščičar» 31674

Potnik

mlad, sposten v več strokah želi mesta. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 31705

Začetnica

hitra stenografinja in strojepisk'a, išče kakršnekoli službe, event brezplačno. Cenjene dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Poštena 16». 31767

Strojn'ške obrti

bi se rad učil dotek, kjer bi imel vso oskrbo, stanovanje in obleko. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 31820

Tehnik-strokovnjak

(matura, absolv. nemšk. tehnik.), prej posestnik velike mehan. delavnice in strojne popravljalnice, posebno za avtomobile, z izletno prakso, vešč v avto. radio. parnostrojni branži, občevanju s strankami — samostojen kot trukter, zanesljiv in mnogo transko uporabljiv — lastnik osebnega avtomobila, išče primerno mesto. — Cenj. dopise pod «Inženjerska šola» na oglasni oddelek «Jutra» 31828

Prodajalka

mešane stroke, želi mesta v večji trgovini. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Pridna in zanesljiva». 31819

Mlada kontoristinja

prijazna, išče službe. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Dobra in hitra stenografinja». 31749

Šofer

samski, želi mesta za takoj. Starič Ludovik, šofer — Mirna pč. 31742

Kupim

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah Černe, juvelir Ljubljana Wolfova ul.

Stroj za ruvanje

(Rauchmaschine), «troj za pletenje 8/60 ali 8/70, v dobrem stanju kupim. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra» 31713

Staro železo

in kovine na drobno in vagone kupuje po najvišjih cenah Fr. Stupica Ljubljana Gosposvetska cesta 1 31625

Priklopni voz

lahak po ugodni ceni kupim. Ponudbe z navedbo cene pod «Priklopni voz» na oglasni oddelek «Jutra» 31618

Reklamno tablo

železno, staro (ozir. šild) kupim. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 31816

Brinje

lepo in zrelo kupim za žganjekuho. Ponudbe s ceno na ogl. oddelek «Jutra» pod «Brinje» 31763

Pridelki

Fižol

prepeličar ali kokc letošnji, lep, zbran suši à Din 3·50 za 1 kg. Šever & Komp. Ljubljana. 31712

Prodam

Drva

hrastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga V. Seagnetti Ljubljana za gorenjskim kolodvorom. — Pri odvzemu večje množine znaten popust 138

Več. štedilnike

slamoreznice, brizgalnice, vodne in gnojnične črpalke, vodovodne cevi, strelno in penko cement, mesoreznice, mali najceneje Fr. Stupica Ljubljana Gosposvetska c. št. 1 31626

Motor

na surovo olje — Original Crosley — sistem «Otto» Manchester, 12.5 HP, pro dam po ugodni ceni — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 27032

Motorno kolo

srednje težko, ceno prodam — Državna bolnica, kurilnica. 31791

Volnen plašč

ženski, samo parkrat rabljen, po nizki ceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 31590

Peč «Foebus»

št. 86, emajlirano, skoraj novo, prodam. Poizve se na Velesejmu 31806

Opremo za trgovino

kompletno, malo rabljeno, prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 31807

Hladilna naprava

manjša, za ledikovo kislino.

poltovorni avto

za 500 kg nosečnosti — **polpokrita kočija**

in kolesetl na oljnate osi, za skrajno nizko ceno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 31731

Sesalko

(Centrifugal - Turbovogelpumpe) popolnoma novo, z električnim vrtilnim motorjem Ellin, prodam pod lastno ceno. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 31786

Avto «Puch»

dobi za 12.000 Din tisti, ki se takoj oglasi na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Avto 75». 31775

Moško suknjo

zimsko, staro, prodam v Streliški ulici 32. 31772

Čevljarski stroj

dobro ohranjen, proda po jako nizki ceni Ivan Oblak, Domžale 33. 31765

Šivalni stroj

prodam za 500 Din. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 31770

Motor na vozičku

3 HP, istosmerni tok, 220 volt, ceno naprodaj pri Graef, Vilma vas — pošta Vojnik 31811

Divjega kostanja

več tisoč kilogramov ima naprodaj Marija Stellwag, Brčljin, Novo mesto 31777

Parno lokomobilo

1/8 HP prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 31780

Voz z diro

na peresih, rabljen, dobro ohranjen, do 1000 kg nosilnosti, prodam ali zamenjam s kakim lažjim zapravljivčkom. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra» 31778

Šivalni stroj

«Singer» naprodaj Ulica na grad 5. 31801

2 železni postelji

zložljivi in še druge stvari prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 31802

Ženski kožuh

elegantен, lep skoraj nov, (Nerzmurmel) za večjo postavo, primeren za avto, naprodaj. Naslov v oglas. oddelku «Jutra» 31812

Damske plašče

skoraj nove ter **po'krito kočijo**

po nizki ceni proda Gustin, Tržaška cesta 8 31788

Posest

Hišo

z gospodarskim poslopjem **kupim v bližini Celja** (Savinska dolina) za 150.000 do 250.000 Din. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Celju pod šifro «Takoj plačljivo» 31742

Moderno hišo

vso opremljeno, sredi Maribora, čisti letni dohodek 75.000 Din, proda za Din 225.000 Zagorski, Maribor, Tatenbahova ulica štev. 19 31746

Enodružinsko hišo

- 3 sobami in vrtom kupim v Ljubljani ali okolici. — Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Takojšnja vselitev». 31783

..edružinsko vilo

ali hišo z vrtom kupim ne dalеč od centra. Ponudbe pod «Gotovina 85» na ogl. oddelek «Jutra» 31785

Kupim hišo

enodružinsko ali večdružinsko v Ljubljani ali okolici. Plačam takoj. Cena in pogoji pod «Posredovanje izključeno» na oglasni oddelek «Jutra» 31805

Lokali

Garažo

za več avtomobilov takoj odda Florjančič Karlovska cesta 22

Specerij. trgovino

oddam v najem na prometni točki v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Takoj št 800» 31697

Trgovino meš. blaga

z zalogo, inventarjem in stanovanjem oddam v najem radi prevzetja lastne trgovine. Naslov v oglas. oddelku «Jutra» pod šifro «Gorenjsko 926». 31754

Stanovanja

Stanovanje

udobno 3—4 -ob in pritiklin. išče. Dopise na ogl. oddelek «Jutra» pod značko «P L 37» 31720

Stanovanje

2—3 -ob s pritiklinami išče z novembrom. Plačam pol leta naprej. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «S 1891» 31630

Mirno sobo

tudi s «oličino hrano oddam poštenemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 31646

2 prazni sobi

na periferiji oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 31795

Sobo

oddam 2 gospodoma z vso oskrbo ali brez. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 31803

Sobo s kuhinjo

ali prazno sobo išče za konski par brez otrok. — Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Takoj 16» 31868

Opremljeno sobo

lepo, za 2 osebi, električna razsvetljava, oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 31824

Sobo

s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam enemu ali dvema gospodoma v Rožni ulici št. 8/I. 31761

Mirno gospodično

ki je čez dan odsotna, vzamem v mestu na stanovanje in zajtrk. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 31769

Za popoldan, odmor

od 1.—4 ure išče nradnik takoj sobo s strogo separiranim vhodom. Ponudbe pod «Odmor» na ogl. oddelek «Jutra» 31773

Prazno sobo

iščem za 350 Din. Dopise pod «Prazna 350» na ogl. oddelek «Jutra» 31621

Gospod išče sobo

s posebnim vhodom. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Separatni vhod». 31743

Gospodično

sprejmem na stanovanje in hrano. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 31790

Majhno sobico

oddam v bližini opere. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 31787

Gospodična

išče separirano sobo v sredini mesta — če mogoče z elektr. razsvetljavo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «V sredini mesta». 31823

Sostanovalca-dijaka

sprejmem z vso oskrbo. — Istotam oddam tudi majhen **kabinet z zajtrkom**

Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 31799

Kapital

Drž. nameščenec

ki bi si rad ženitve uredil dom, prosi 10.000 Din posojila. Vračal bi v mesečnih obrokih po 1000 Din. Obresti 10 %. — Kdor želi omogočiti značajnemu paru skromen dom, naj pošlje svojo ponudbo pod značko «Nastavljenec» na oglasni oddelek «Jutra». 31682

Iščem družabnika

za trgovino s špecerijo, delikatesо in zajtrkovalnico — ali dam v najem dva lepa **trgovska lokala sredi mesta**

Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod značko «S stanovanjem». 31738

Gostilno in trgovino

z mešanim blagom ter stanovanje dobi v najem za obresti, kdor posodi 50.000 Din proti vknjižbi na prvo mesto. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Trgovina in gostilna». 31741

Kdo posodi

27.000 Din proti popolni garanciji in vrnitvi 30.000 Din ob letu. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Zanesljiv 57». 31737

Družabnika

inteligentnega namestnika za realitetno prometno pisarno v Ljubljani, s 15.000 Din pristopnine sprejme takoj Zagorski, Maribor, Tatenbahova ulica 19. 31745

4000 Din posoj'la

iščem proti garanciji in vrnitvi 6000 Din v teku enega leta. Cenjene ponudbe pod «Nujno 30» na oglasni oddelek «Jutra» 31750

Glasba

Godbeniki, pozor!

Veliki in mali boben ter bas, vse skoraj novo, naprodaj v kavarni «Leon», Kolodvorska ulica štev. 29. 31730

Koncertne c'tre

dobro ohranjene, poceni prodam. Naslov pove ogl. oddelek «Jutra». 31784

Vozni

«Ljubljančan»

Sem soglasna in jamčim za diskretnost. 31771

«Planinska roža!»

Prosim za sestanek — Imel neprilike. Gotovo! «Vi oka postava». 31825

Gospodična

želi vsled duševnega razvedrila znanja z boljšim, inteligentnim gospodom. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Razvedrilo» 31829

Vdovec, trgovec

45 let star, želi znanja z vdovo ali ločeno gospo v starosti 35 let, zdrave in močne postave — v mestu. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Strogа tajnost» 31789

Živali

Mlad jazbečar

se je neznano kam zatekel. Kdor ga ima, naj ga odda proti dobri odškodnini. H. Molenaar, Bethovnova ul. 9 31753

Psa sem našel

Nahaja se na Bregu št. 6 — finančna straža. 31809

Razno

Smrekov gozd

za posekati ca. 200 kom. od 20—60 cm premera in več drobnejših, povprečno po 100 Din komad proda Franc Modic, trg. Telsti vrh, p. Št. Jernej, Dolenjsko. 31635

Zastopniško podjetje

dobro organizirano poznano po vsej Italiji, bi prevzelo zastopstvo prvovrstne lesne industrije in eksportne firme De Righetti, Milano (33), Piazza G. Grandi 2. 31752

Črni pliš

Dotična gospa, ki je prišla v torek radi pliša, ga dobi po isti ceni. M. 31814

Počitnice

Vzamite pismo. 31747

12. septembra

Ste li prejeli poziv? So postale informacije že brezpomembne? Rakek 8. sept. 31768

Konstruktivno risanje

sprejmem na dom. Honorar po dogovoru. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Tehnik». 31818

Vino

in drugo blago vzame proti garanciji v komisijo vinski trgovec. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Jamstvo» 31762

Fanta s harmoniko

ki ima veselje do potovanja, sprejmo potujoče gledališče proti dobi plači. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» do sobote pod šifro «Harmonika». 31779

Pnevmatiko (plašč)

«Racine» 820 + 120, zamenjano za dimenzijo 800 — navadne ali balon. Garaša, Krekov trg 10, telefon 556. 31821

Zastonj

dobi vsak nemški kriminalni roman, ako pošlje svoj naslov na Novinski biro D. z o. z., Ljubljana, Selenburgova 7/II. 31831

Sode in sodar. dela

vseh velikosti in vrst izvršuje najceneje, točno ter toiro Fran Replič «odarsko podjetje Ljubljana-Trnovo 203

Na starost

nastopa potreba špecijalne skrbi, katero zahteva ravno rastoče ojabljenje organizma.

OVOMALTINE

ponuja Vam zdravo jedilo, prosto od vsake lekarniške primesi, nenavadno bogata vitamina, ker je sestavljena iz najboljših naravnih hranilnih tvari, v največjem stopu prebavljiva in tahkotna.

„OVOMALTINE" rešava vprašanje in skrb hranjenja tudi tistih, kateri težko podnašajo navadno hrano ter jim ne zaprečuje in sploh ne otežava delovanje prebavnega aparata.

Ena šalica „OVOMALTINE" enako je vredna hranljivosti kakor 12 šalic juhe, 7 šalic kakao ali 3 jajc.

Ovomaltine se dobi v vsaki apoteki in drogeriji po ceni:

100 gr 18·50 Din, 250 gr 36·25 Din, 500 gr 63·25 Din.

Zahtevajte poskusno pošiljatev, sklicujoč se na ta list, od

Dr. A. WANDER d. d. tovarna farmacevtskih in dijetetnih preparatov ZAGREB, Jurjevska ul. 37

Oče, mati in sin

vsi so zadovoljni z izborno **„Doko" obutvijo,** ki ji ni para na izborni kvaliteti in nizkih cenah.

„DOKO" Prešernova ulica 9 dvorišče (Iv. Čarman).

Vsak deseti kupec dobi **1 par čevljev zastonj.**

AUTOTAXI

išče trgovsko podjetje za potovanje po Sloveniji, ima malo ročno kolekcijo. Ponudbe takoj poslati z zahtevami ali na dan, ali na kilometer, pod K. š. 2 na oglasni oddelek „Jutra" 10961a

Rabim za jesensko dobavo večjo množino

kostanjevih drv za tanin

Ernest Marinc
CELJE. Frankopanska štev. 4. 10008

Tvrdka A. Šinkovec nasl. K. Soss nudi DAMAM

rokavice	D 14	vestice volu.	D 128	pralna svila	D 44
„ podložene	D 22	pullover modni	D 198	svila za podloge	D 54
„ glace	D 65	tricot hlače	D 27	crepe de chine	D 68
nogavice svil. flor	D 17	„ svilene	D 110	rips za plašče	D 110
„ meké angl.	D 19	kombineže	D 54		
„ z ažuro	D 25				

Velour mt od . . Din 122 naprej

Pliš mt od . . . . Din 250 naprej

v vseh barvah za damske plašče.

Gričar & Mejač

samo 2

Selenburgova ulica štev. 3.

Underwood

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves nad 2,000.000 strojev v prometu in rabi

Zastopstvo:
LUDVIG BARAGA, LJUBLJANA
Selenburgova ul. 6

Feleton 980 — ill 27 a — Feleton 980

VINO! Vinski kupci in gostilničarji pozor! VINO!

Posredujem, vodim kupce k vinogradnikom, prevzamem vse s tem zvezane posle popolnoma brezplačno. Jamčim za točno izvršbo. Izrabljajte to ugodnost!

Franjo Štumberger, Sv. Barbara v Halozah.

1 84 »

René La Bruyère: 15

Hektorjev meč

Roman.

»Oh, prav imate, gospodična, blazen sem; govorim, kakor da morem izsiliti ljubezen s tem, če odstranim tekmeca!.. Oprostite mi, Renée, namenil sem se bil, da vam zamolčim svojo brezupno strast; a prepustiti vas drugemu — to je več, nego zmorem. Molite za svojega ženina, zakaj ne obljubim vam, da mu ne bi do poslednjega diha branil poti do nje, ki mi je dražja od vsega na svetu.«

»Čemu se hočete boriti z gospodom de Marchezallier za nekaj, česar mu nihče ne misli dati?«

»Bože moj! Kaj hočete reči?«

»Gospod de Marchezallier ni moj zaročenec in kolnem se vam, da nikoli ne bo. Ali vas more to pomiriti? Ali boste spričo te gotovosti še iskali prepira z njim zaradi njegovega bedastega bahaštva?«

»Gospodična de la Romade, pravkar sem vam priznal, da vas ljubim bolj od svojega življenja; toda sami bi me prezirali, če bi zaradi vas ostavil svojo čast. Zdaj, ko je spor začet, se ne morem več umakniti.«

»S tem, da ste me izbrali za kumico svoje ‚Chaillette', gospod, ste mi — tako vsaj mislim — priznali nekaj pravice do nje! Zahtevam torej, da je ne izderete nikoli drugače kakor v plemenit in pravičen namen... In v tem primeru se mi vidi, da bi se smel samo gospod d'Hodebock čutiti žaljenega...«

»Smejete se, gospodična Renée... Kako rad bi se dal ubiti za tak nasmeh!«

»Kdo govori o smrti? Živite in pustite tudi druge, naj živé! Ako je vzel gospod de Marchezallier vaš izziv na znanje, ne bom jaz tista, ki bi vas zavajala v strahopetnost; a če bi se izkazalo, da vas ni slišal, zakaj bi mu ga ponavljali do hripavosti?«

»Naj bo!« je dejal. »Ne pristoji mi, da bi se upiral vašim prošnjam; tem manj, ker mi je duša nocoj tako polna sreče, da bi najrajši objel ves človeški rod... Draga, draga Renée, kako ste dobri! Ali mi dovolite, da vam povem še enkrat...«

»Ne dovolim vam ničesar, ker nisem svobodna... A tudi prepovem vam ne... Peljite me nazaj, da ne opazijo najine odsotnosti...«

Zdaj se mi je mudilo spoznati namere markiza Horrica. V svojem mladostnem zaupanju sicer nisem dvomila o izidu boja, ako bi prišlo do njega. Zmagovalec bi bil gotovo gospod de Pontguion. Toda ob misli, da naj bi kri ordečila zarjo najine ljubezni, me je stresal mraz.

Bojeviti Horric je mirno sedel sredi veselih tovarišev na grčavem štoru ter z brezprimernim junaštvom naskakoval ogromno pašteto, zalivaje jo z mnogoštevilnimi kozarci. Pogrkaval je, govoranil s polnimi usti in trkal s starim kapetanom, ki ni bil dosti manj okrogel od njega.

»Na zdrrravje oficirrrjev angoulêmskega drrragonskega polka!« je vpil. »Veseli dečki so..., zato jim napijem vsem, od korrrneta do polkovnika... A, evo vas, Pontguion! Trrrčite z menoj, aysko vino je božja kapljica.«

Vitez, s katerim sva se pravkar razstala, se je začudeno ozrl.

»Nu, Ponguion, govorite glasneje, ako hočete, da vas bodo ljudje razumeli,« se je oglasil kapetan. »Jaz sem pustil svojo ušesno mrenico na Majorki, markiz pa je še bolj gluh od mene, kadar ga ima v laseh!«

Michel-Hector me je ošinil s pogledom, ki je pričal, da bi najrajši udaril v brezumen smeh. Nato je dvignil čašo:

»Na vaše uspehe, baron!«

Tak je bil konec prigode, ki ji dolgujem hvalo za njegovo priznanje.

Moj junak je kmalu prišel po svoje plačilo. Spet sem zaplesala z njim, zazibala se v nemškem valčku, ki je imel takrat še ves mik novosti in ki so mu strogi moralisti očitali, da ga je Eros sam izumil v izkušnjavo ljudem. Nato sem plesala s polkovnikom, z več drugimi oficirji in končno celo z njegovo Svetlostjo vojvodo-guvernerjem, ki mi je izkazal visoko čast, da me je naprosil za sklepno kolo.

Tisoč plamenic je razsvetljevalo gozdnato pobočje, in ko se je trgal za ostanke plena, je le še v [illegible] plih, pojemajočih sunkih prihajalo do nas....

.... Fanfare so zatrobile k odhodu.

Še en trobljaj, še en pozdrav... in zastor noči se je spustil na pozorišče ubegle bajke...

Potnik, kadar se ozira nazaj in gleda na obzorju mile bregove, kako izginjajo v dalji, vidi gotovo kako višavo, ozarjeno s poslednjimi žarki zahajajočega solnca, ki drami v njegovi duši spomin na vso krasoto nepozabne domačije. Tako sije tudi meni skozi meglo pojemajočih let še dan, ki je ostal krasan nad vsemi drugimi dnevi — spomin, ki mi je sladak izmed vseh ostalih spominov... Spomin na gonjo v Valleretski šumi; na dan, ko sem se prvič osvestila, da ljubim in da sem ljubljena...

In kmalu po gonji pomnim višek teh bajnih sanj. Vidim se na terasi našega starega gradiča; vidim se v kratki pisani obleki, s čipkasto ruto za vratom, s taftastim predpasnikom pred seboj, kako delim v senci dišečih rožnih grmov svoje najljubeznivejše nasmeške in najboljša vina očetovske kleti oficirjem angoulêmskih dragoncev, ki so si šteli v dolžnost, da mi svečano predadó slavni parkelj ubitega merjasca.

Sprejmem

starejšo kontoristinjo

za takojšnji nastop. Ponudbe, izpričevala in zahtevke je poslati tvrdki Ig. Fock, tovarna mila v Kranju. 1091

Pozor! Pozor!

Pirotske preproge

dobite po najnižji ceni v specijalni trgovini preprog

Tane Petrovića i sina, Pirot.

Zahtevajte cenik 1093

Opozarjamo

vse interesente, da je pri pismenih vprašanjih, ki naj jih upravništvo pismeno reši, brezpogojno priložiti poštnino in manipulacijsko pristojbino v znesku Din 2·—. Posebno opozarjamo na tiste stranke, ki žele, da se jim po pošti pošlje naslove od malih oglasov. Vsa vprašanja in prošnje glede naslovov od „malih oglasov" bodo romale v koš, ako ne bo priloženih **Din 2·—**

Zadnja pot kapitana Scotta

po Scottovem dnevniku in drugih virih priredil Pavel Kunaver, je izšla in se dobi v knjigarni

TISKOVNE ZADRUGE
v Ljubljani, Prešernova ulica 54

Nasproti glav. pošte
: Broširana knjiga : stane 36·— Din, vezana 44·— Din : Po pošti 3·— Din več 23u

Shakespeare ‚Kar hočete'

Drama v petih dejanjih
Prevel Oton Župančič
Broširana knjiga stane 24 Din
vezana 32 Din
Po pošti 2·50 Din več
Knjigo ima v zalogi knjigarna

TISKOVNE ZADRUGE v Ljubljani
Prešernova ulica št. 54 nasproti glavne pošte 23u

Vinske koreniake.

Si vanc muška, Graševino laško, Burgundec bel Tramnec rdeči in dišeči, Zelenčič, Plemenko belo, rdečo in mešano, Šipan, Rulandec in Trento belo in cepljene na Rip. part. in Monticela št. 9 po ugodnih cenah ima na prodaj **Konrad Kuderl trtničar Maribor.**

Pozor! Pozor

Trgovci in trgovski potniki!!!

Želim za trgovsko potovanje po Sloveniji h kasemu trgovskemu kolegu z malo kolekcijo prosesti. Prijazne ponudbe takoj z navedbo zahtev poslati pod „Skupno potovanje/2" na inserat. oddelek „Jutra" 1046/a

1050a Kupim

rabljen motor

na sesalni plin 25 do 30 HP. Podrobne ponudbe z navedbo cene nasloviti na: **Weber i Zitzer, V nkovci.**

30 dobrih zidarjev

sprejmemo za Centralo v Kamniku-Perovo. 1035

Poslovilo!

Vsem prijateljem in znancem od katerih se pri svojem odhodu iz Žetal nisem mogel osebno posloviti, kličem tem potom

Z Bogom! 1094a

Franjo Cvetko
trgovec.

Najpopolnejši

BUICK

ki je bil kedaj izdelan

VALVE-IN-HEAD Buick MOTOR CARS

Modeli 1927

Motor brez vibracije; tiha transmisija; nove barve; termostatična kontrola vode; z vakumom čiščeni oklop radilice; brezbučna zadnja osovina; izbalansirana kolesa; radilica opremljena s balansami, ter tudi drugače znatno izboljšana.

Sedaj izložen!

Frank i drug
ZAGREB, Gundulićeva 40.

Velimir Jovanović
BEOGRAD, Bosanska ul. 54.

General Motors Near East, Alexandria

Ako bodo boljši avtomobili izgrajeni, Buick gotovo ne bo izostal.

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki se nanovo preoblečejo.

Ali ste že slišali???

Vse sedlarske in čevljarske potrebščine kupite najbolje in najceneje pri tvrdki **JOS. FRIC** Maribor Gosposka ul. 37 1041/3-a

✝

Pokrajinska zadruga trgovskih vrtnarjev za Slovenijo v Ljubljani, naznanja vsem tem potom tužno vest, da je gospod

Ignacij Strekelj

trg. vrtnar, odbornik in član trg. vrtnarije itd.

preminul.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v četrtek dne 21. oktobra ob 15. uri z hiše žalosti Spodnja Šiška na pokopališče k Sv. Križu.

Blagega pokojnika ohranimo najlepšem spominu.

Načelstvo

GOSPODJE IN DAME

nosijo v

JESENI in po ZIMI

samo

PEKO ČEVLJE,

ker je njih trpežnost, elegantna in moderna oblika nenadkriljiva

Cene najnižje!

Urejuje Franc Puc. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani